

180
15

hasan hüseyin

BÜTÜN ŞİİRLERİ

15

tohumlar tuz içinde

BİLGİ YAYINEVİ

HASAN HÜSEYİN • tohumlar tuz içinde

5

BİLGİ YAYINLARI : 180

HASAN HÜSEYİN BÜTÜN ŞİİRLERİ : 15

ISBN 975-494-009-6

88.06. Y. 0105.0045

Birinci Basım

Nisan 1988

BİLGİ YAYINEVİ

Meşrutiyet Cad. 46/A

Tel: 1 31 81 22 - 1 31 16 65

Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM

Babıâli Cad. 19/2

Tel: 5 22 52 01

Cağaloğlu - İstanbul

HASAN HÜSEYİN

Bütün Şiirleri

15

Tohumlar Tuz İçinde

Basıma Hazırlayan : Azime Korkmazgil

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

HASAN HÜSEYİN'in yayımlanmış yapıtları :

şiir :

- kavel (1963 yeditepe şiir armağanı, 6. basım)
temmuz bildirisi (4. basım)
kızılırmak (8. basım)
kızılkuğu — şiirin uyanışı (trt-1970 kitap başarı ödülü, 4. basım)
ağlasun ayşafağı (4. basım, yapıtın tümü)
oğlak (5. basım)
acıyı bal eyledik (8. basım)
kelepçemin karasında bir ak güvercin (4. basım)
koçero vatan şiiri (3. basım)
haziranda ölmek zor (3. basım)
filizkırın fırtınası (1981 ö.f. toprak ve nevzat üstün şiir ödülleri, 3. basım)
acılara tutunmak (3. basım)
ışıklarla oynamayın (2. basım)
kandan kına yakılmaz (3. basım)
tohumlar tuz içinde

öykü :

- öhhöööö!
made in turkey (2. basım)
bıyıklar konuşuyor (2. basım)

gezi :

bağdat basra yollarında

çalışma :

- kalmasın ellerim sizlerden uzak (bedrettin cömert'in şiirleri, 1979)
eleştiriye beş kala (bedrettin cömert'in eleştiri yazıları, 1981)

çocuk kitapları :

- 1) eşiğin gözyaşları, 2) aşıcı baba, 3) ormanın öcü,
4) ressamın bıldırcınları, 5) becerikli çocuğun düş-
leri

aslımlar

ofset - tipo matbaacılık

tel: 1 31 87 52 - 2 29 40 75 - ankara

İ Ç İ N D E K İ L E R

yine önsöz gibi (azime korkmazgil)

9

birinci bölüm

TOHUMLAR TUZ İÇİNDE

nah	19
tohumlar tuz içinde	21
tutunmak	29
ben büyük sevdim	31
kök	36
özlemek	39
dönüş	42
oralardan acılar	44
güzel coşku	46
bitirmek	49
değirmenin suyu	50
ayna	52
zor haber	54
yakaladım o şafağı	61
anlatılmaz acı	63
uzayçağdan payıma	65
yurt dışında bir harput	67
acılı duvar	68
ölülerle diriler	70
gürültü istiyorum	71
bıçak kemikte	73
mevsimi yok	75
sözcük - lerim	77
bozukdüzen	80
o kuş	81

basımevinde gece vardiyası	84
suçu asmak	86
denizsiz günler devrimciliği	89
ayı	91
çöp - lü şiir	93
yağma müzik	95
misak-ı milli	98
öfkeler	100
sen	103
söylencesel	104
gecikmiş suwabakan	105
efendi	106
fırtınakuşu	107
biraz daha	110
halkça	111
kimlerin hakkı	113
mal ile can	120
kolay	122
deprem günlüğü	123
yanmazdı yüreğim	128
gönüllü sürgün	129
onarlı	131
sıçrama sancısı	134
yağmurkuşu	137
parayı nerden buldun	142
üç yaprak	146
kötü bir 11 temmuz	148
önsözüm sonsözüm	150
kırkı geçmek	154
bitmedi	158
içirmeyin	161
yıllar sonra	162
yarıgece	164
başım dönüyor	167
göçe zorlanan	169
yedikardeşler/2	170
bozkırda yeşil türküsü	175
ortadalga	178
kaş'a yolculuk	180
metazori	182
sen çocuk	185

motosiklet	195
ölümün görüntüsü	199
sen bilirsin	203
lapina balık mıdır?	205
umut	207
yeni işgalciler	209
evlilik	212
ozanın evi	213
karımla kavga ettik	215
bursa hapisanesi	217
kuduz	220
çoban ile beykızı	221
ayaküstü	222
nereye	224
allahlık	226
satıcı	229
suçlama	231
biraz tarih biraz coğrafya	233
lâ havle...	236
frankeştaynkeş	243
keçi	245
malın iyisi	251
görmeli gebeş	253

ikinci bölüm

YİTİK ŞİİRLER/2

hasbihal	257
tohma geceleri	259
yangın	262
gölgesini boğan adam	268
uzaktaki dosta görün'den mektup	271
her yerde hazır ve nâzır	275

YİNE ÖNSÖZ GİBİ

Onu bana 1984 yazında İstanbul'da, Hasan Hüseyin ile ortak dostumuz Tülin Işık buldu: Emekli tapu sicil muhafızı Zeki Bey diye tanınıyordu; Sarıyer Noterinin dostuydu. Yeni betonlar arasında sıkışıp kalmış ufacak bir gecekonduda yaşıyordu.

«Arapça özgün elyazıları bunlar» dedim; «profesyonel bürolarda okunması zor ve riskli...»

Hasan Hüseyin'in; oluşum evresinde kimseler okuyamasın diye, en çok da, usuna ve diline geldiği hızda saptayabilmesi için, bir tür stenografi gibi kullandığı ve şiirine, sondan bir önceki biçimini vermemişse yazımakinesinden geçirmediği, kendine özgü Arapça elyazılarının bir bölümünü, tek göz penceresinin önünde kaç kez, kâh gülüp kâh ağlayarak, çözdük Zeki Beyle. Bence çetin o elyazıları, her «oturum»da az daha aydınlandıkça, bilseniz nasıl paylaşıyordu sevincimi! Ağzından her çıkanı, Türkçe -yeniden yazmaya çalışırken ben; ihtiyarlığı kendine kondurmayan ve okuduklarını esprilerle dillendiren yaşlı adam;

«Oh hooo...» deyip gülüyordu; «bunlar çoluk çocuk işi! Ne belgeler okudum ben, ki Osmanlıdan kalma..»

Her 'okunuş'tan sonra, «bu sondur» deyip unuttuğum, soyadını sormayı bile akıl edemediğim ihtiyarın, sokaklarından gözü kapalı geçtiğim adresini elbet duygusal nedenlerle öğrenemiyor; Hasan Hüseyin'in arşivinden yeni örnekler çıktıkça da, yeniden kendisine koşuyordum. Ayrıntıları hızla değişen İstanbul'la birlikte o küçük

ev de sanki, ordan kaldırılıp bir başka yere kon-
duruluyordu!

Kandan Kına Yakılmaz'dan sonra elimde bir hayli daha not birikince, İstanbul'da aldım solu-
ğu yine. Bu kez de Cevat arkadaşla arandık evi: Bir yıkıntı, bir yerdenbitme yapı görsek, umut-
suzlanıyorduk. Derken, bir parmaklık demirine tünemiş, biri sarı biri kara iki kediye güneşlenir-
ken bulduk. Kulübenin bacası tütüyordu. Zeki Beyin de, ben yitirdikçe adresini bana yeniden bulduran Sarıyer Noterinin de, geçen soğuklarda ansızın göçüp gittiklerini, bitişik komşusu anlattı.

Tez toparlanıp elimi çabuk tutup, bende ne var ne yok notların tümünü birden okutamadı-
ğım için hayıflandım gerçi; ne var ki, içtenlikli bir okuma ve söyleşme eylemine dayalı ve bir dönem derinlemesine yaşanmış o paylaşma ve dostluk duygusuyla asıl, çok çok üzüldüm.

Bu kitaptaki şiirlerin çoğunu Hasan Hüseyin, işte bu Arapça elyazılarında bırakmış. Yarıdan fazlası onların, dediğim gibi okundu; kalanlar, okunmayı bekliyor.

Bir bölüğünü, duygularıma ve düşgücüme göre sıralayıp kitaplaştırdığım bu şiirler, Hasan Hüseyin'in daha uzun süre üzerinde oynayacağı oluşumlardı belki. Bu yüzden, bir anlamda eksik yarım kalmış öksüz şiirlerdir. Ozan sağ olsaydı da onları gün ışığına çıkarmak isteseydi nasıl kotaracaktı, neleri ekleyip çıkaracaktı?

Onları unutuluşa demeyeyim, bilmediğimiz geleceğe bırakmaya razı olmadı gönlüm. Çoğu bence, önemli bütünlüklere sahip. Son yılların duyarlıklarını, bir yandan da ıvecenliklerini taşıyan şiirler çoğunlukta. Kendimce bir seçme yaptım. İç mantıkça birbirine yakın ya da benzer örnekleri birleştirdiğim oldu. Kimi deyişleri, eski bir şiir okuru sezgisiyle kümelemeye gittim. Pek azının başlığını ben koydum; bunun dışında, sayıca yüzde doksanına ilişmedim.

Kendisi, tamam saydığı bir şiirin ön çalışmalarını notlarını taslaklarını hemen yok eder; genellikle, okurun önüne en son çıktığı biçimi bırakırdı.

Bense; örneklerin ne daktilo, ne elyazısı, hiçbirini gözden çıkarmış değilim. Daha sonraki ve başkalarınca okunuşlarında, daha başka iletiler bulunacakmış gibi onlarda, bir ses hep uyarıyor, frenliyor beni. Yaşasaydı, hangilerine ne gibi değişiklikler verirdi, nerden bilebiliriz? Ben *Tohumlar Tuz İçinde*'yi, bir özengen coşkusuyla ve elyordamı ağır basan bir yöntemle düzenledim.

Çoğu şiirler, Hasan Hüseyin'in de içine sinmemiş olmalı: Kimilerinin sağ üst köşelerine kurşunkalemle, kırmızı tükenmezle, «işlenecek!», «geliştir!», «değiştir!» diye yazmış; kendi kendine «kısalt!», «yeniden yaz!», «özetle!» gibi komutlar vermiş; bunlara dokunmadım, bekleyecek.

Saptayabildiklerimin altına, yazıldıkları tarihi koydum. Ne demiş, nasıl ve hangi koşullarda demiş, bunun yüklediği yürek ağrısı bir yana; ozanın sağlığında yayımlanan 13 şiir kitabında 500'ü aşkın şiir adı ile ve 40 bin şu kadar dize ile, bu elimdekilerin de tıpkı *Kandan Kına Yakılmaz*'dakilerin olduğu gibi, dize dize karşılaştırılması, bu çalışmanın zor yanıydı. Herbir dizeye, daha önce bir kitabında geçmiş olabilir mi diye, tek tek baktım: Acemilik densin, işin mutfağına uzak düşmüşlük densin, belki de hepsi bir arada! Beni bu işte daha çok, geçmişte yayımlanmışların birinin bile yinelenmiş olması olasılığı korkutuyordu.

Yine de, gözümünden kaçmış olanı var mı diye kaygılanıyorum.

Kimileyin ozan, aynı şiiri başka başka koşullarda yeniden yazar; onu başka biçimler ve ekleme dizelerle verirdi. O durumda, ya aynı temayı ayrı zamanlarda, ayrı havalarda işlemiş olurdu; ya da yeterince oturmadığını düşündüğü dizeleri ve bölümceleri zaman içinde, biçim-

ce bile değiştirir, çoğu üç aşağı beş yukarı aynı gereçlerle, yepyeni bir şiir çıkarırdı ortaya. Kitaplarının sonraki basımlarına bu değişiklikleri, ilk biçimlerinden söz etmeksizin almış olurdu. *Kavel*'in sonraki basımlarındaki '*Alaca Karanlıkta Kimlik*' şiiri, bu tür çalışmalara bir örnektir. *Ağlasun Ayşafağı* ve *Kızılkuğu* gibi çok uzun şirilerin ikinci basımları da büyük değişiklikler ve yeniden yazımlarla sunulmuştur okura. Benim bu kez karşılaştığım duruma bir örnek de şu: *Kandan Kına Yakılmaz*'ı kotarıırken bulduğum '*Yedikardeşler*' şiirini, elbet o biçimiyle almıştım kitaba. Daha sonra ozan, aynı şiiri bir kez daha yazmış. Bu yenisinde, şiirin asıl adandığı kişilerin adları da geçiyor: *Tohumlar Tuz İçinde*'ye bu ikinci biçimiyle aldım *Yedikardeşler*'i: Aynı şiirdir denemez sanıyorum.

Bir de, hastalığından az önce Hasan Hüseyin, yayımlanmış nice kitabı varsa herbirinin içinden, yergisi taşlaması eleştirisi güldürüsü yoğun, sövgü dozu baskın şiirlerini bir bir seçmiş, üç kitap düzenlemiş. Kitapları *Nah 1*, *Nah 2*, *Nah 3*.. diye adlandırmış. «Önsöz» yerineyse, «*Nah!*» demiş. Ben *Nah*'ı, *Tohumlar Tuz İçinde*'nin ilk şiiri olarak aldım.

Ve benim şimdilik bir kıyıya koyduğum *Nah 1*, *Nah 2*, *Nah 3*.. düzenlemesi de, bir gün yayımlanır elbet.

Son yıllarda Hasan Hüseyin, ardı ardına yitirmişti sevdiklerini. Bunlar, bekleyebileceği ölümler değildi ve gidenlerinin hiçbirine doymamıştı. Belki bu yüzden, pek yakınında duyumsar olmuştu ölümü.

Kendi ölümünü de sıkça düşündü. 1981 ve 82'de *Filizkıran Fırtınası*, *Acılara Tutunmak*, *Işıklarla Oynamayın* adlarıyla ve yakın aralıklarla yayımlanan yapıtlarında bu konuyu irdeleyen şirler yüklücedir. Dolaylı dolaysız ölümü anlattığı; geçmişe, doğduğu toprağa ve eski sevdiklerine öz-

lemlemlerle yazdığı şiirleri, bu yeni kitabında da hayli yer tutuyor.

Kitaba aldıklarımın bir bölümünün de özelliği, sevi aranırları gibi daha özel ağırlıklar taşıyan örnekler oluşudur.

Bu kitabın II. Bölümüne, neden «Yitik Şiirler/2» dedim?

Hasan Hüseyin, ilk basımı 1976'da yapılan *Koçero Vatan Şiiri*'nin sonuna eklediği şiirlere toptan «Yitik Şiirler» adını vermiş; «Neden mi Yitik?» başlıklı sunma yazısına da, «...*(onların) serüveni, burada anlatılabilecek cinsten bir serüven değildir; bu, ülkemizin bir döneminin serüvenidir...*» diyerek girmişti. O şiirler, 1951 - 59 arasının tarihlerini taşır: Çoğu, hapislikte Elbistan ve Nevşehir zindanlarında, askerlikte Erzincan dağlarında, sürgünde işsizlikte Sivas'ta ve Gürün'de yazılıp da yayımlanamadan «yitip gitmiş». Bunlar, «yüzlerce»ymiş. Bulup da yayımlayabildiklerinin bir yerinde,

*böyle neden susuyorum - bilemezsiniz
depem yaşıyorum - bilemezsiniz..*

der ozan. Bir de şunları der: «Benim şiirimin üzerinden, on yıllık Demokrat Parti geçti (...); gün ışığına çıkan ilk şiir kitabım (sa) Kavel'dir. Kavel'den önceki şiirlerim ve kitaplarım, yayımlanamadan yakıldı, yitti, 'müsadere' edildi.. Geriye dönüp (de) yitiklere karışan şiirlerimle ilgilenemedim...»

Ve ekler: «Bundan sonra elime geçenleri, başka kitaplarıma almaya çalışacağım..»

O «yitik»lerinin bir bölümünü, 1967'de Gürün'e birlikte ilk gittiğimiz ağustosta bulmuştuk: Gülşan Ana onları sandığında, oyalı yazmalar yemeniler arasında yıllarca, gözü gibi saklamıştı; çoğunu elyazısıyla ozan, şuradan buradan, belki mektuplar biçiminde ulaştırmıştı anasına!

Lise çağından, giderek daha da önceki yıllardan beri şiir yazıyordu Hasan Hüseyin. İlk göz-
ağrıları elinden, Adana Erkek Lisesinde ilk tutuklandığında alınmış, geri verilmemiş. İkinci 'zoralım' olayını 51'de, altı ay süren öğretmenliğinin de sonu demek olan Göksun tutuklanışında yaşamış: O zamana değinki şiirler de gitmiş ve gelmemiş. 86 yazında, bir umutla ben düştüm onların peşine: Elbistan'a gittim; Elbistan Ağırcezasından sordum, tüm yargılama aşamalarını, ozanın savunmansız savunma tutanaklarını ve zoraltınan şiirlerini de..

Elbistan Adliye arşivinin, «1974 Affından sonra» yakıldığını, o zaman öğrendim.

Demek Hasan Hüseyin'in en genç şiirlerinden elimizde yoktu!

Bu iki «serüven» arasında yaşadığı anlaşılan başka olaylar olmalı!

Tohumlar Tuz İçinde'de Yitik Şiirler/2 dediğim bölümdeki ilk 5 şiirin yüzeydeki öyküsü şöyle:

Hasan Hüseyin'in yatağa düştüğü günlerde, bu demek 83 kışı/baharında; biz eski öğretmenlerin çok şeyler borçlu olduğumuz, Hasan Hüseyin Korkmazgil adlı gencin 1949 - 50 ders yılı haziranında mezun olduğu ve Mustafa Kemal döneminden armağan, Gazi Eğitim Enstitüsünde de, ayrı bir süreç yaşıyordu: Enstitünün kitaplığı taranıyor, sol kitaplar ayıklanıyor, yanı sıra en eski öğrenci arşivi ortadan kaldırılıyordu.. İşte; oradaki işleri gereği bu etkinlikte rol almış kimi gençlerin karşısına, ozan Hasan Hüseyin'in öğrenci özel dosyası da çıkıyor: İlkokuldan başlayarak birikip çoğalıp gelen tüm çocukluk ve gençlik belgeleri arasında, 1950 koşullarında ve yönetimince 'suç' sayılıp da 'disiplin kurulu'na verilmiş, öğrencinin dosyasına 'kanıt' diye konulmuş şiirler var. Hasan Hüseyin Elma ile Gökhan ve Ufuk Akmanlı kardeşler, memur arkadaşlarının yakmaya kıyamadığı dosyayı, o bahar bana, hastaneye getirdiler. Hüseyin Kork-

mazgil imzalı, ozanın o dönemine ilişkin kimi şiirler, 'ayıklanan' nice kitap ve başka öğrenci dosyalarıyla birlikte yakılmaktan böylece kurtuldu! O sıra ozana, yağmur gibi taze kan yağdıran sayısız genç adam gelirdi yanımıza. Yukarda adlarını saydıklarım da, ola ki onlardandır. En yaşlısı 23 yaşında olan bu pırıl pırıl insanların sorumluluk duyduğu bu olayda o 5 şiiri, bu kitabın sonuna, böylelikle alabildim. O zaman o gençlere şöyle dediğimi anımsıyorum:

«Bakın, bu şiirlerin hesabı sorulduğunda, elinden alınıp ceza da verilip dosyasına konduğunda, Hasan Hüseyin de 23 yaşındaymış! Yıl 1983, aradan geçmiş 33 yıl! Temelde kimi şeyler, yoksa pek değişmemiş mi? 33 yıl Gazi Eğitimin mahzeninde kalmış bu örnekleri, hangi işgüzar o zaman genç ozanın elinden almış, alıp yıldırım istemiş, disiplinlik belgeler diye kovuşturmuş; bugün adı bile yok!»

Aynı dosyadan, Hasan Hüseyin'in bir yıl önce de Çapa Eğitimden, Gaziye «sürülmüş» olduğunu öğreniyoruz.

Sonraki yıllarda ozan; bunun gibi «serüven» leri başka serüvenlerle birleştirip dönüştürüp, *Kızıkuğu*'daki 'Zilli Kurt' bireşimini verir: «...it seslerinin çakal çığlıklarına karıştığı» bir dönemde, «*şu koskoca dünyanın ortasında/demirinen ateşinen zorunan*» kovalanmalarında; «*tatlı canı taştan taş çalarak/yalnızlığın taa önünde yelcercesine*», koştuğunu anlatır..

En sona, 'Her Yerde Hazır ve Nâzır' başlıklı şiiri koydum: Onu ilk kez Asım Bezirci, Dönemeç dergisinin Mart-1987 Hasan Hüseyin Özel Sayısında yayımladı. Şöyle de bir açıklama yaptı araştırmacı: «...bu şiiri (Hasan Hüseyin), Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü son sınıf öğrencisiyken yazmış. Yaprak Dergisinde yayımlanmak üzere 9 Mayıs 1950'de Orhan Veli'ye yol-

lamış: 'Sayın Orhan Veli; yukarki şiiri Yaprak için gönderdim. Yenilerini de gönderebilirim. Saygılarımla, Hüseyin Korkmazgil (imza)' Şimdiye değin hiçbir yerde çıkmayan ve şairince de unutulmuş şiir şöyle:...»

Daha bunun gibi nicelerini Hasan Hüseyin, yana yana aramıştır her yerde, en çok Gürün'de: Bir örneğini bir dostuma bırakmış olabilir miyim; Gülşan Ananın sandığında kalanlar gibi, acaba saklanıp korunmuş olabilir mi?

**azime korkmazgil
ağlasun, ocak 1988**

birinci bölüm

tohumlar tuz içinde

NAH!

ana dersin sen manana
öyle mi?

—öyle!

öyleyse

satarlar mananı işte böyle hödügüm!

maba dersin sen mevlete
öyle mi?

—öyle!

öyleyse

yatarlar mananla işte böyle hödügüm!

sormuşlar bizim memet'e

—memet memet aslan memet
anan senin var mı memet?

memet demiş

—helbette vaa!

sormuşlar bizim memet'e

—memet memet aslan memet
baban senin var mı memet?

memet demiş

—helbette vaa!

demişler

—nah vaa!

niye baktın suratıma mal gibi
göz göz diye övündüğün o delik
yalnızca sende mi yani?
arala da şu perdeyi
bakıver arkasına azıcık
gör nasıl da düzeltilmiş manam dediğin haspa
mabam mabam dediğine kimler sap takmış!
uyan artık
silkin artık
gör de anla gerçekleri düdüğüm
nah sana!

TOHUMLAR TUZ İÇİNDE

artık övebilirsiniz onu
çekinmeden
kıskanmadan
korkmadan
övünebilirsiniz artık onunla
över gibi kendinizi
kendinizi sever gibi
tapar gibi kendinize
övünebilirsiniz artık onunla
çünkü artık öldü o

geçmeyecek şuradan
içmeyecek şurada
şurada oturmayacak
öper gibi içmeyecek sigarasını
kavga eder gibi konuşmayacak
otobüs beklemeyecek durakta
sigara sormayacak büfeden
ne deniz kıyıları ne dağlar
ne de futbol çayırları

hiç kimse hiçbir yerde rastlamayacak ona
hiç kimse sarılmayacak caddede boynuna onun
kimseler girmeyecek koluna
onunla yatmak için çıldırmayacak kadınlar
güzellerin ardından gitmeyecek artık o
ne alkış ne çiçek ne de hayranlık
çünkü artık gitti o
ve geri dönmeyecek

geceleri geç yatardı biliyorsunuz
oysa siz yemek içmek ve uyku
az uyumak sanırdı çok yaşamayı - biliyorsunuz
oysa siz yemek içmek ve uyku
işten işe geçerken dinlenirdi - biliyorsunuz
oysa siz yemek içmek ve uyku
yaratmaktı bütün derdi - biliyorsunuz
oysa siz yemek içmek ve uyku

sevmezdi bulutsuz mavisini haziranların
fırtınalı yağmurları ve karları severdi
hele de geceleri
hele de susmuşken kent zorbalığı
biliyorsunuz
bir de çakıl çakıl yıldızlı ağustosları
hele de yaylalarda
hele de sudan geçmiş yolculuk -
İlarda

ne zaman yaprak kımıldasa
iyi haber kötü haber birşeyler çıkıp gelse
damıtılmış bir türkü
ince ince bir işleme
bir kuytu şarkı
fırtınalı deniz gibi bir müzik
bir haksızlık belki de
birikmiş bir başkaldırı
sıcacık bir anlayış
dost görünen birinin bağışlanmaz kalleşliği
umulmadık birinden bir sıcak selam
bir yanlış anlaşılma - bir yanlış teslim olma
o zaman - rakı şarap kanyak viski rom votka
ne geçerse eline
ama artık yok bunların hiçbiri
bakıp bakıp güzel bacaklarına kadınların
ah ulan ah
demek de yok
gitmek de yok arkasından o güzel bacakların

hiç kimse mektup alamayacak ondan
hiç kimse telefonda bulamayacak onu
saçların ne de güzel be ağbi
diyemeyecek ona berber
provaya gerek yokmuş
diyemeyecek terzi
çürükleri yutturdum enayiye
diyemeyecek manav
çünkü artık bu dünyada değil o

evet severdi parklarda oturmayı
ormanlarda dolaşmaya biterdi
evet sokak satıcılarını da
kedileri itleri kuşları bitkileri de
peynir ekmek ve çayı sever gibi severdi

evet maymuniştahlıydı
nerde görse tanırdı güzeli
evet iyi yüzerdi
severdi tırmanmayı ağaçlara
dallardan koparmayı meyvaları

hiç sevmezdi makale okumayı
öldürüm haberlerini ve hırsızlığı
sosyetenin maskaralıklarını
okurdu gazetelerden
kitapların hızlı yürüyenini
insanın dengelisini
kadının dişisini severdi
hayır gitmezdi oralara
hayır ilgilenmezdi onlarla
hayır vakit bulamazdı
hayır hayır çok değil
evet ama - eh belki
bir parçacık - kimbilir
evet sonra - hayır ama
sevmezdi yalanın kahpeçesini
hainliğin hiçbir türlüsünü bağışlamazdı

korurdu sevdiklerini
yıllaryılı görmemiş olsa bile
yüzlerini

alkışları vardı sizde - yalan mı
vermediniz ona alkışlarını
sarılıp kucaklayabilirdiniz onu kalabalıkta
elini sıkmaktan bile çekindiniz - yalan mı
küçük küçük hesapların adamıydınız
kurnazdınız yalınçtınız
şeytana pabucu ters giydirirdiniz
adına dolaştıkça diliniz
yutardınız dilinizi
yalan mı

korktunuz sevinmesinden
korktunuz mutlu olmasından onun
korktunuz daha da yüreklenip güçlenmesinden
hiçliğiniz dikenliteller gibi dolaştı
eteklerinize
çekemediniz onu kendi çamurunuzla

artık kullanabilirsiniz esirgenmiş alkışlarınızı
bol bol edebilirsiniz onun adını
artık çok büyük
artık çok yiğit
artık çok devrimci çok sosyalist
ve çok temiz olduğunu söyleyebilirsiniz herkese onun
övünebilirsiniz artık onunla

eh artık övebilirsiniz onu hiç çekinmeden
göğsünüzü gere gere
sile sile yaşlarını gözlerinizin
övebilirsiniz hiç çekinmeden
içinizi çeke çeke övünebilirsiniz artık onunla
en yakın dostum benim
en candan arkadaşım
en büyük sanatçısı dün-
[yanın

çünkü artık yoktur o
çünkü artık gitti o
çünkü hiç dönmeyecek
bir koklamlık havanızı bile eksiltmeyecek
ve gölgesi düşmeyecek
o küçücük
o hiçcik
o önemsiz
o çirkin
ve o küçük hesaplarınızın üstüne
çünkü artık yoktur o

evet dostlar bu bir gerçek
yaşayan sanatçının tepesinde akbaba
göçüp giden sanatçının gömütünde
bir kucak çiçek

evet artık yoktur o
övün onu sevin onu yüceltin onu
öyle çok yüceltin ki
öyle çok övün ve de sevin ki
böyle biri yaşayamaz bu dünyada desinler
dostları
düşmanları

TUTUNMAK

tutundu kavaklara
kapısının önündeki asmaya
asmanın dibindeki suyun sesine
tutundu güllere karanfillere
güz geldi alıp gitti
bahar geldi getirdi

tutundu yağın kara
kardelene çiğdeme
aklığına sabahın
akşamın alacasına
beklediği neydi ki

tutundu acılara tutundu tatlılara
dalında dura dura ballanan kayısıya
oğul veren arıya - beklediği neydi ki

tutundu karanlıkta çillenen sarımsağa
taşı delen çekirdeğe çatlayan tomurcuğa
ayın hilal ayın yarım ayın dolunay
leylak denen güzelliğin mor mor açılmasına
daldan dala uçmasına bir çift sincabın
kar yelleri sel suları filizi tomurcuklar
beklediği neydi ki

bir çift saksıdan her bahar yuva yapmasına
hep aynı dala
bir çift çalikuşunun mürverde ötmesine
köklerine yerleşmesine bir çift kirpinin
bir kez bile görmediği bülbülün şafakta şakımaya
ekmeğın her sabahki yeniden tütmesine
zeytinin her sabahki yeniden güzelliğine
serin akşam yellere tutundu

ve yaşadı yıllarca
daha da yaşayacak
her geçen gününü bir yıl sayarak
her geçen yılını bir gün sayarak

beklediği neydi ki

BEN BÜYÜK SEVDİM

ben bir güneş hamalıyım yüküm ateştir benim
ak koyunu kara taşın dibinde kuzulatmış da gelmi-
İşim buralara
dilim kubattır ama yüreğim incedir benim
davulla gelin ağlatırım, vurulurum ağlamam ben
soyum yücedir benim

doğduğum yerlerde dutlar olurdu gün damlası
haziran temmuz ağustos eylül
çocukların sütanası
yaprakları ipekti meyvaları baldı güneşti
kirazlar kızarmaya durunca bulutlar dolaşırdı dalla-
rına
sığircıklar serçeler çocuklardık
gün ışığını paylaşan
her sabah gün kapısını çalmadan sıra dağların
üşüşürdük anaç dutların dallarına
ekmeğimizdi dut bizim
etimiz yağımız kaymağımızdı

salıncak gererdi anam yatırırdu beni daldan dala
sinekler oğul verirlerdi gölgedeki gözpınarlarımda
yılanlar keleplenip uyurdu duvar uçlarında
duttan somruk emerdim gökyüzünü bal bal
anam işe giderdi

serçeler saksağanlar sakalar
herbir delikte bir yavru bıcırdardı
bir çift saka gelip konardı salıncağımın ipine
bana ninniler söylerdi ipek kuşları bahçemizin

ben işte oralarda doğdum o dutlu bahçelerde
kanımda dut bulutları eser benim
 anamın sütüyle eser
kimseler bilemez benim kadar
 cevizde yaprağın başdöndürücü kokusunu
mürverlerin kokusunu iğdelerin kokusunu
 güllerin fesleğenlerin
hiç kimse bilemez benim kadar
 gün balının bakır sıcaklığını

ben elimi söğüt köklerinde balık yuvalarına daldır-
[mışım
ağaçkakan yuvalarına sokmuşum ben elimi sıcak yu-
[murtalara
kuş yavrularının çıplak sıcaklığı avuçlarımda
yaban güllerinde dolaşmış ellerim benim
mayıslarda bülbül yuvalarında
çiçeği burnunda başlamışım kayısı çağlası kemir-
[meye
başım dönmüş gül kokusundan sıcak haziranlarda
tozlu erikleri dudaklarımla silmişim
kınalarını saklamışım cevizlerin
eylüllerde
ekşi elmayı iki taş arasında tatlandırmışım
sonra üzüm yaprağında balık pişirmişim
duttan rakı çekmişim
gündüz el kahrı çekmişim geceleri kafa çekmişim
gurbete telgraf çekmişim sılaya özlem çekmişim
balık balçık ırmaklarda yılanlarla yengeçlerle yüz-
[müşüm
firezler yırtmış ayaklarımı keseklere dolaşıp düşmü-
[şüm
kanımın rengini taşlar çakıllar söylemiş bana
barutlar doldurmuşum namlulara - dağlarda gürültü
keklikler üveyikler bilir beni güvercinler bilir
canlar yakmışım
soğanlar önümde erkeklemiş, ne hıyarlar tohuma
[kaçmış
tilkilerle dolaşmışım geceleri
bağları şaraplayıp küplere fıçılara döldürmüşüm
bakıp bakıp uzun havalar söylemişim
samanyellerına

ben büyük sevdim
otlara böceklere insanlara bölündü sevgim
kuşlara ağaçlara
seni öper gibi öpüyorsam doğanın ürpertisini
seninle irkilir gibiysem - sulara daldırınca ayaklarımı
bil ki büyük sevdim
bir ekin çiçeğinde buluşum seni
bir dağ serçesinde bakışım sana
sen diye kulaçlayışım soğuk suları
bir elmayı koparırken dalından
bir dalı çekerken kendime güneşten önce
sıcağın altında koklarken iğde çiçeğini
seni diye öpüşüm bir kuzunun burnunu gözlerini
sana diye dokunuşum ısırgan tozlarına - menekşelere
senden diyedir eğilişim gözelere koyaklarda

ben büyük sevdim
içkilere ateşlere silahlara vurdum kendimi
kıyamadım düşmanıma - kendi canıma kıydım
korktum sancılı gözyaşlarından senin
ağladığım sanadır
şafak şafak
okşadım dikenleri solmasın diye güller
yeşil kurbağalar girdi türkülerime
akşam gölleri - ah akşam bunaltıları
karatavuklarla paylaştım günün son ışıklarını
böğürtlen karanlıklarında
köprü kemerlerine yuvalar yaptım dağ kırlangıçlarıyla
kendim yaladım kanlı yaramı - göstermedim kurtlara
kalakaldım yücesinde kayalıkların - yalnız bir geyik
İgibi
turnalarla - kabaran dağları
ördeklerle sazlı gölleri sevdim
hem öttüm hem avladım - gözlerine baktım ağladım
ve işte dönüp geldim - topal kazla senin yurduna
gülüm dalım sensin - kurdum kuşum karıncam sen
seni sıktıkça kollarımda - ürperiyor dağ göllerinin
İyüzü
çifte geyikler düşüyor ufuk çizgile-
İrine
ısırganlar ıhlamurlar menekşeler
bir gelinböceği uçup gidiyor
uçup gidiyor güneşe doğru
güneşe

yıllardır ankara'dayım
yaşıyorum ülkemin göbeğinde
caddeyse işte cadde
sokaksa işte sokak
çarşılar vitrinler parklar ağaçlar
gökdelenlerin çepeçevre
düşmüş gölgesi kondulara
en azından günde dört öğün
geçiyorum atatürk bulvarı'ndan
gene de düşlerimde
yalınayak büyüdüğüm o toprak

yıllardır neler gördü size bakan gözlerim
neler duydu şu kulaklarım
bırakmadı düşlerimi o tozlu sokak
bırakmadı düşlerimi o kerpiç yuva
yaprakları toz içinde
o hayrat dut ağacı
o mescidin önündeki o kuru çatal çeşme
o çeşmenin önündeki o salaca tahtası
bırakmadı düşlerimi yıllardan beri
o kimsesiz bahçeler
o kimsesiz dağ yolları
o kupkuru dereler
ekmek ekmek kokan fırın
uyku uyku tüten çarşı
beklemekten göze kesmiş gelinler kızlar
o ceberut akşamlarda dilsiz sofrabaşları
anamın güzel yüzü
o sorumlu suskunluğu babamın
açlıktan ölenlerimin sapsarı bakışları
bırakmadı düşlerimi yıllardan beri
gördüğüm kadınlar şu kentin göbeğinde
çoğu dünya güzeli
gene de düşlerimde
o küçücük kerpiç evin
o iğreti kapısından
yoluma çıkan
o karaca yavrusu
o bahar yeli
ne zaman sızlatsa yüreğimi bir yaman türkü
bakar durur uzaklardan bir çift göz
sanki mardin dövmesi
bıçak yarası sanki

ben mi kaldım oralarda o acılarda
yıllar mı çekip gitti hızlı trenler gibi
bilemiyorum
bilemiyorum

orda o taş
orda o kuş
o yaprak
kafeste bülbül olmuş
şakıyor ortasında düşlerimin

yıllardır ankara'dayım
ankara'yı yaşıyorum acısı sevinciyle
ey güzeller ey gözleri yıllarımı hoyratça savuranlar
baharlar yazlar kışlar
izlese de birbirini bulvarda
köküm hâlâ çığlık çığlık
köküm hâlâ oralarda
o topraklarda

ÖZLEMEK

doğduğum o yerleri
yalınayak büyüdüğüm sokakları
tırmandığım ağaçları
unuttum mu sanırsınız
unuttum mu sanırsınız
otlu bulgur çorbasını anamın
babamın pençe pençe ellerini
ve bahar sellerini
nergisli yamaçların

ne hükümet bilirdik
ne devlet
baş açık
ayak yalın
bিরer sıcak bazlama
ufacık ellerimizde
kör müsünüz
sağır mısınız
ölü müsünüz

unutmadım hiçbir şeyi
doğaldan daha doğal büyüdüğüm o yerleri
yaşıyorum kaç yıl sonra
düşlerimde bile
öfkem hâlâ oralardan
sevincim oralardan
sürüp geliyor yalnızlığım
seviyorum anılarımı
özlüyorum geçmişte kalan şeyi
okşuyorum
zaman zaman
okşar gibi yanağımdaki şarkçıbanı'nı

yıllar sonra yine gittim o topraklara
arandım o yüzleri - o yüzler yoktu
arandım ağaçların en eski dallarını
ağaçlar yoktu
o duvarlar yıkılmıştı
o evler satılmıştı
arandım sokakları
sokaklar değişmişti
arandım izlerimi
izlerim silinmişti
nasılsın eyi misin
daha daha nasılsın
nerde çalışıyorsun
ne geçiyor eline
çoluk çocuk var mı gardaş
karın nereli gardaş
ev arsa banka manka
birşeylerin var mı gardaş

ne bir kitabımın adını duydum herhangi birinden
ne de bir tek dizemi söyledi birinden biri
ozan mıyım bakkal mıyım memur muyum bilen yok
nasıl ayrılmışsam onbeş yıl önce
nasıl düşünmüşlerse onbeş yıl önce beni
öylece karşıladılar

öyle de değil belki
belki daha da gerilerden
yalınayak burnu sümük günlerimden
daltaşak günlerimden aldılar beni
kimi sarıldı boynuma
ağladı kendi geçmişine
kimi öptü yüzümü
ağladı gurbetteki oğluna
kimi buldu bende
ölüp gidenlerinden birşeyler

unuttum mu sanırsınız o acılı toprakları
umarsız sabahları öfkeli akşamları
yalınayak yazları
o devletsiz kışları
unuttum mu sanırsınız

ama işte hepsi bu
ama işte zor geliyor insanoğluna
bekleyip de bulduğu

DÖNÜŞ

oralara gidelim
tutar mı yüreklerimiz bilemem
oralara gidelim

arıkuşlarının ötüştüğü günlerde oralara
kirazların kızardığı günlerde oralara
çağlaların kürk yırttığı günlerde oralara
ayvaların çiçek açıp ayvaların çiçek döküp
yağmur yağmur ağıladığı günlerde oralara
oralara gidelim

oralara
kar suları köpük köpük
göçmen kuşlar cıgılık cıgılık
oralara gidelim
günlerde oralara

oralara
meyvalar gelin gelin
yeşiller anaç anaç
günlerde oralara

oralara
bağ bozulmuş bahçe yıkık
başlamış yaşın yaşın güz yağmurları
günlerde oralara

o kızlar ki kuytularda mor menekşedirler
o yerler ki bir destansı yalnızlıktır öpüşmek hâlâ
keremsi bir serüvendir gözgöze gelmek
eski türkülerin cançekişen yürekleridir o bahçelerde
yenilerde yanıp sönen o akşamcı yıldızlar
cançekişen türkülerli o yerlere gidelim
gel istersen geçelim güz yağmurlarından - ebemku-
İşaklarından
gidelim oralara - avcının geyik geyik - dağların avcı
suların türkü türkü sızlaştığı o yerlere gidelim
sorunların düğüm düğüm - acıların nakış nakış
gömütüm orda benim - ilk aşkım orda
denizlerin nehirlerin arkasında - bir kızıl
İdağda

kar suları köpürürken gidelim
gidelim oralara

ORALARDAN ACILAR

şu elmanın altında
azıcık oturabilir miyim
vaktiyle otururdum da
akşamları
ah sağolun sağolun
ah siz ne iyisiniz
siz gerçekten iyisiniz

uzansam ne dersiniz
şu dala
bir tek çağla
koparabilir miyim
şu daldan
vaktiyle de çok çağla
yemiştım de bu bahçeden
ah sağolun
sağolun
siz gerçekten iyisiniz

şu sokaktan
şu sıra güllerin altındaki
sokaktan
geçebilir miyim sabah sabah
uzanıp ceviz yapraklarını
koparabilir miyim

durup baksam avlunuza
kızarmısınız
neden kapattınız pencerenizi
sahi
nerdeler şimdi
o güzel kızlarınız

öldüler mi dediniz
yoklar mı dediniz
şimdi onlar bu evde
kesildi mi dediniz
pencerenin önündeki o ceviz
çoktan mı kurudu
dediniz
o güller
öleli on yıl mı
dediniz
peki ya siz kimsiniz
neden izin verdiniz
sevinmeme

eh
hoşçakalın öyleyse
hoşçakalın hoşçakalın
bağışlayın beni
olmaz mı

1/

nohut dikmiş bizim oğlan
 pilastik dedikleri yoğurt kabına
vermiş suyu vermiş suyu
 bekler ki çiçek açsın
 bekler ki arı kona
 bekler ki nohut ola

gelgör ki nohut hasta
saksıya yedirmiş pasta
sararır solar nohut

bizimkiyse kara yasta

2/

babacığım hani çiçek
babacığım hani kuş
hani nerde arı kardeş - kelebek
ya niçin gitmiyoruz güneşli tarlalara
niçin ateş yakmıyoruz tarlalarda
güneşi tutsan ya bırakmasan ya
küsüp küsüp gitmese ya uzaklara
nohutlar yıldız yıldız çiçeklense ya
arılar kelebekler konup kalksa ya
babacığım neden niçin
niçin çiçek açmıyor bu toprak
niçin arı gelmiyor balkonumuza
doktora söylesen ya
haplardan yuttursan ya
o ateşler o geçen yazlar
tuzlu yeşil o nohutlar
sanki neden gelmiyorlar bizim balkona
neden nohut ütmüyoruz ateşte

3/

karıştırma yavrucuğum
dağıtma toprağın o ince imbiğini
ürkütme kuşları - tuzlu ağustosların
küstürme böceklerini
senin o mavi mavi
senin o pembe pembe
düşlerinde yıldız yıldız
gülen nohut çiçekleri
yeter de artar bile

BİTİRMEK

basmalar aldı anam
diktirip de giyemedi

tabaklar çatallar kaşıklar
sofra kurup yiyemedi

ne güzel de şeyler vardı dünyada
çarşılarda kaldı gözü - isteyemedi

nasıl da severdi binip gitmeyi
köy köy kent kent gezmeyi

yaylalarda bulut bulut süt sağmayı
kuzular emzirmeyi köpük köpük

gözlerini yuma yuma gülmeyi
ah nasıl da severdi - çeşme çeşme ağlamayı

kızdırınca sövmeyi - ah nasıl da severdi
sövemezse oynamayı - şıkır da şıkır

anamı aldı ölüm
alıp götürdü
abecce bilmezdi anam
okumayı bitirdi

(17 mart 1977)

DEĞİRMENİN SUYU

bir sabah kalkıyorsun ki dünya değişmiş
uçup gitmiş külüstür ev
konuvermiş bir villa
sen de içinde

hizmetçiler eşikte
arabansa kapıda
sürücünse tetikte
gözler dersen üstünde

elini atıyorsun
banka cüzdan çek gırla
içtiğin viski olmuş
tuttuğun altın

selama durmuş herkes
kazıklar ikibüklüm
açılmadık kapı yok
ver karını al metres

başın dönmezse eğer
yüreğin kabarmazsa
ve tutup kendini kendi yakandan
duvarlara duvarlara vurmazsan eğer
nerden ulan
nasıl ulan
nedir bu?

sormazsan nerden suyu bu değirmenin
sormazsan sen kendine suratın kızararak
nerde o gecekondur - nedir bu lüküs konak
sormazsan eğer
sana derler
ne derler?

alırsın zurnayı kalın ucundan - açıkgöz teres
çalışmadan konmak var mı hazır servete!

bakın beni dinleyin
her yerine ayna asın kaldığınız yerin
eve girerken bakın
evden çıkarken bakın
yemek yerken konuşurken
müzik dinlerken sevişirken örneğin
kitap okurken
ayırmayın gözünüzü aynadan
girmesin sizinle sizin aranızda
sakın biri
bakın beni dinleyin
bu çok önemli

biliyorum elbette
âşık değilsiniz kendi cemalinize
ben de öyleyimdir çok şükür
ama işte gerçek şu ki
yaslanır gibi havaya suya toprağa
yaslanır gibi insan beyninin çiçeklerine
yani en çok bizim olana
bu demek ki en çok sevi-
lene
resim çektirir gibi çiçekler ve güller ortasında
gözünüzü ayırmayın aynadan

tetik olun
girmesin aranıza
oturmasın sofranıza
uzanmasın yatağınıza tetik olun
sizi sizden alıp götürmek isteyen biri
girmesin sizinle sizin aranıza
çok çabuk değişir oyunun sahneleri
bakarsınız gül bahçesi - bakarsınız ka-
lakedi

ve bir tren uzaklaşır çalarak düdüğünü
güle güle demenin yoktur artık anlamı
ve de mendil sallamanın gidene

ZOR HABER

uyanır gibi
zorunlu bir operasyondan
uyandım yatağımda
alınım boynum bıyıklarım ter içinde
dövülmüş gibi yorgunum
kovalanmış gibi soluk soluğa

saata baktım
saat yedi
düşlerimi düşündüm
balık vardı kuş vardı ağaç vardı
su vardı düşlerimde
iniyordum biryerlerden
çıkıyordum biryerlere
bazan yalınayaktım
bazan tekini arıyordum
kunduramın

omurgasız bir filmdi
ipi kopmuş bir tespih
daha çok da benziyordu
paletine
bir yaşlı ressamın

o ne güzel düşlerdi onlar
o ne kötü düşlerdi
hiçbirini koyamadım düzene
düşündükçe dolaştı
düşündükçe dağıldı
bulut bulut dağılıp gitti
birleşti eskilerle
yenilere dolaştı
benzedi izlenimcilerin ilk resimlerine
biraz dada
biraz bilinçaltı
biraz deli

baktım
kaçıracağım keçileri
kopardım görünmez iplerini gecenin
sıçrayıp kalktım

biliyorum neler yazabileceğini gazetelerin
televizyon vermese de
radyo söylemese de
neler olabileceğini ülkemde
neler olup bittiğini
son yirmidört saatte

biliyorum adım gibi
yine de açıp aldım kapıyı
yüreğim sızlayarak
aldım gazeteleri

işlerim de öyle çok ki
öyle de karışık ki
 önce bulgur serptim balkona
 suladım çiçekleri otları
sonra baktım haber başlıklarına
çaydanlığı ocağa yerleştirdim
biliyorum
az sonra başlayacak cızırdamaya
çaydan başka neyimiz var
 sabah için
 başlamaya
bir beton yığıntının
 dört duvarı arasında
 daracık bir alanda
 dönüp duruyoruz çoluk çocukla

sonra dolmuş otobüs
sonra iş sonra dönüş
duvardaki saatin belirli aralıkları
 etten kemikten ve kandan
 seçmen kartlı bir vargel

bizimkiler de benim gibi
düşlerini toparlamaya çalışıyorlardır
 biliyorum
 biraz daha sokularak yatağa
elimle koyacağım çayımı
 ince belli bir bardağa
biliyorum düşünmeden
karanlıkta yürür gibi
 elyordamıyla

bir bardak çayla sonra
günün ilk sigarası
kim bulmuş bu tütünü
kim tüttürmüş
bu dünyada ilkönce
evln içi birdenbire
nikotin bombardımanı
sopa gibi vuruyor biryerlerime
aç karnına tütün dumanı

caddede arabalar
ben anlamam markalarından modellerinden
bizim oğlan iyi bilir
hangisi '78
hangisi nere malı
benzinli mi mazotlu mu kaç silindirli
parçası var mı yok mu
kapanmış mı fabrikası

bizim oğlan iyi bilir
çünkü günümüzde otomobil
geçmişin cıngıraklı eşeği
atı
katırı
devesi
kapısında atı katırı devesi olmayanı
hele de oturaklı yaylısı
olmayanı
adamdan mı sayardı
bizim köylü milleti

şimdiyse tüketim ekonomisi
sarmış insanımızı
karakışta kaput gibi

caddede satıcılar
simitçiler
çiçekçiler
sütçüler

oturuyorum daktilomun başına
ne yazsam
nerden başlasam
 çalışıyor kumsaatı
 akıyor zaman
ne de çok yazacaklarım var
ben giderim bu yana
 zaman çeker şu yana
aldırmıyor yalvarıp yakarmama
 çalışıyor kumsaatı
 akıyor zaman

bıraksalar
kimdir o
bıraksalar
aylarca yıllarca kalkmayacağım
 şu makinenin başından
şiirler yazacağım
öyküler yazacağım
romanlar oyunlar ve senaryolar
bıraksalar yıllarca çalışacağım
ikizleri üçüzleri beşizleri
 süt bekleyen ana
 gibiyim
döküyorum ilk satırı
 suçsuz kâğıda
 bir sigara
 bir sigara
 bir sigara daha

birden kapının zili
kapıda bir postacı
elinde bir telgraf:
iki elin kadaysa da
durma gel

zorluyor konularım
—hadi yazsana
zorluyor kumsaati
—ne duruyorsun
aç kediler gibi
midemin içi
doktor kulak büküyor
—karışmam sonra
bir sigara
bir sigara daha

babalar kalmış orda
analar bacılar kalmış
ardında kapıların
iki elin kadaysa da
atla gel

yazmak çizmek neye yarar
neye yarar kurtarmak - sanki vatani

YAKALADIM
O ŞAFAĞI

tohum oldum
savruldum dörtbir yana
yeşerdim kıraç kıraç
çiçeklendim güllendim
göremedim şafağını bozkırın
tutamadım şafağını bozkırın
vuramadım türkülere vay anam
diyemedim kimselere bu aşkı

geyik oldum vurdum sapa yollara
bir ben düştüm kan içinde bir avcı
türkü oldum yaylaları dolaştım
akıp gittim göçlerle
duruldum çadırlarda
kelepçeler karakollar süngüler candarmalar
göz oldum gözlemekten
bıçak oldum doydu kana vay anam
göremedim şafağını bozkırın
tutamadım şafağını bozkırın
vuramadım türkülere vay anam
diyemedim kimselere bu aşkı

gözlerinin en sonunda
yakaladım gecesinde gözlerinin
yakaladım kuytularda
açan gülün yalnızlığını

inceciktin karanlıktın uzaktın
turnalar katar katar aştı dağları
nakışlar dizin dizin düştü yollara
göz değildin - gözlerdin kalabalıkta
el değildin ellerdin

acılı bir bayramda
çekip giden trendin şafakta inen uçak
iniliydin akşamlarımda
sabah vakti bir bardak su tenimde
diken diken kavrulduğum
tohum olup savrulduğum
yıllar yılı aradığım
o şafak sendin işte

küskünlükler üstünde
yalnızlıklar üstünde
saydamlaşmış mavilikler üstünde
başkaldıran kölelikler üstünde
tül altında bebek yüzü üstünde
açan şafak o şafak

o şafak sendin işte
bir bulvar gecesinde
yakaladım seni ben
o şafak sendin işte

ANLATILAMAZ ACI

birgün anlayacak elbette oğlum beni
yüzümün neden gülmediğini
yerden yere çaldığımı neden kendimi
birgün anlayacak elbette oğlum beni

onüçünü yeni bitirdi daha
onüç yıl nedir ki çocuk olana
sokağı hazır bulana
ekmeği sütü güneşi
okulu oyuncağı

sevgiyi hazır bulana

onüç yıl nedir ki çocuk olana
güneşle sevinene/yağmurla ağlayana
onüç yıl nedir sevilip okşanana
onüç yılda kapanır mı o güzel bahçesi çocukluğun
o uçurtma çekilir mi o yaşta bulutlardan
onüç yıl nedir ki çocuk olana

yoksullukta
elbette ki çabuk biter çocukluk
karabasan olur ekmek kavgası/doldurur uykuları
özelemler işkencedir/istekler tutsak kampı
yoksullukta çabuk biter çocukluk
o uçurtma
gözyaşıyla çekilir
bulutlardan

varsıl değilim elbet
yoksul da sayılmaz benim oğlum
hepsini değilse de isteklerinin
birçoğunu verebilecek durumdayım
oğlumun
oğlum yerken doyuyorum/inanın bana
o giyerken giysileri kunduraları
yalınayak çocukluğumun başını okşuyorum

istemem çıkmasın oğlum
o güzel çocukluktan
istemem bilmesin işsiz kalmayı
işinden atılmayı evsiz olmayı
onüç yıl nedir ki çocuk olana
onüç yılda kapanır mı
o güzel bahçesi çocukluğun

UZAYÇAĞDAN
PAYIMA

mavi
küçük
küçücük bir kelebek
konup konup kalkıyor lunakhod-l
unlu suratına ay'ımızın

ozanlığa soyunmuş da hasan hüseyin
bunalmış bir pazar günü erkenden
fırlamış evinden lunakhod gibi
üç ayak üstünde bir beygir sanki
düşün
düşün
düşünüyor durmadan
bulvarın kıyısında durakta

doğrusunu isterseniz dostlarım
patlayacak hale gelmiş bile olsam iş aramaktan
bilmesem de bu duraktan nere gideceğimi
doktorun ellerinde olsam da
gözlerinde gardiyanın
üçüncü pençeyi çaktırsam da üç yıllık pabucuma
bir haftalık somunu - ıslatıp ısıtıp yumuşatıp yesem
ide
imrenerek baksam da - çok bakımlı kadınlara kızlara
gittim sayılır ben de ay'a merih'e
boşvererek çıplaklığa açlığa
kurukafa taşısam da - yakut bir kolye gibi boynumda
çekirdeksel silahları okla karşılasam da
bu utku benim utkum - benim kavgam bu kavga
çağım dedim görmeden
geçemez beni bu durakta

bakın benim yüzüme gözlerime
insanım ben
insanım ben
insanım

YURT DIŞINDA BİR HARPUT

şu galip de olmasa
hani şu ali galip
ben harput'u çok severim
 sıtkı salih var içinde
sevgili sıtkı salih
hem mühendis hem ozan
dar gelmiş koca vatan
 almanya'da gurbetçi

harput'tan çıkmış yola
sevgili sıtkı salih
başkentte vermiş mola
 ver elini almanya
her yaz gelir yurduna
dolaşır toprağını gurbette gibi
çıkarc gibi gurbete yüklenir göçü
 sevgili sıtkı salih
mektuplar yazar sıcak
sevgiler sunar acı
gurbet ilde yıllar yılı
 karısı çocukları

vur ezgiye işte müzik
dök sözcüğe işte şiir
bir acı ki çatlar yürek
 n'eyler taş n'eyler demir

şu gurbeti sevmedim hiç
büyüdüm ağıtlarla
sevsem mi sevmesem mi
 sıtkı salih var içinde

ACILI DUVAR

kırık camdan güneş girmiş odaya
sarartmış geçen yılları
duvar yaslı
perde soluk
boz yürümüş gözlerine pencerelerin
köşelerde örümcekler uykulu

asıldığı yerde kalmış çerçeve
«çok sevgili anama
çok sevgili babama»
diye yazmış fotoğrafın altına
bir de imza
bir de gün
bir elinde sigara
bir eli cebinde pantolonunun
bakıp durur cam ardında
belirsiz zamanlara

bu resmi bu duvara kimler asmıştı
nerdeler şimdi?
ne söyler duvardaki bu resim
bırakılmış bu odaya?
neye yarar duvardaki bu resim
neye yarar böyle bakmak odaya
imzalamak neye yarar bir resmi
birgün buralardan göçüp gideceklere?

acı değil
acı değil
acıdan da beter bu son
bırakılmış bu çerçeve
bırakılmış bu resim
gölgesiz bu duvarlar
*«çok sevgili anama
çok sevgili babama
ellerinden öperek»*

neye yarar
neye yarar
hani neredeler onlar?

ÖLÜLERLE DİRİLER

bu kentin bir karışık bulvarında akşamüstleri
ölülerle diriler kolkoladır
kırık kahkahalar gibi dökülen kaldırımlara
iskelet tozlarıdır

isterseniz bir bakın gözlerine
yüzyıllarca ötelerden bakıyorlardır
arkasında yeşilin
sonbahardır savrulan
isterseniz bir tutun ellerini
elleri bir avuç kemiktir onların

kolkoladırlar ama uzaktırlar birbirlerinden
konuşurlar da duymazlar birbirlerini
kilometrelerce uzaktır
sesleri seslerinden onların
dökülen kuru yapraklarıdır ayaklarına
uzak geçmişteki yazların

bu kentin bir karışık bulvarında akşamüstleri
ölülerle diriler kolkoladırlar

GÜRÜLTÜ İSTİYORUM

ışıklar
yeni yandı
karardı birden sokak
ışıklar yanmasaydı
daha vakit akşamdı

biliyorum
aynı kentte yaşıyoruz seninle
caddeler sokaklar mahalleler
var aramızda
sen bir sokağın kıyısında
bir evde kalıyorsun
ben bir başka sokağın kıyısında
bir başka evde

ama
yalnız bunlar değil aramızdaki
bir yılgınlık
bir bıkkınlık
bir acı
ışıklarla birlikte çöküyor yüreğime

işte asıl bunlar var
seninle aramızda

işte şimdi
 şu anda
öyle hırçın öyle yalnız
 öyle kavgacıyım ki
ne değin kedi varsa
 salıyorum sokağa
ne değin köpek varsa
 salıyorum sokağa
ne değin serçe
ne değin müzik
ne değin otomobil
tencere tava radyo koltuk
 hepsini hepsini
 salıyorum sokağa

gürültü istiyorum
 çok gürültü
 çok çok gürültü
beni benden koparacak
beni benimle başbaşa bırakmayacak
 bir gürültü istiyorum

BİÇAK KEMİKTE

eti geçti
duydun mu
bıçak kemikte
duymadınsa duy artık
behey allahın kulu
bıçak kemikte
duy da silkin n'olursun
bu ne biçim uyku bu
bıçak kemikte

verilmemiş alınmış hep
yük vurulmuş dağlar gibi - insanlık bu mu
çalıyor sömürünün imdat çanları
kimilda da kurtar şu onurunu
bıçak kemikte

topraksa paylaşılmış kıyılsa yağmalanmış
umut hacizde
ya bu neyin puşluğu bu
sana yokluk sana yasak sana dam
insan değil - hâşâ - bir yağmacı soyu bu
bıçak kemikte

retensin yaratansın yrtensin dağları
bakma yle kilit kilit duvar duvar
yetsin artık bu susku
bıçak kemikte
anasın boynun bkk babasın kolun kırık
oğullar kan içinde
kaldır artık başını
«kalsın benim dvam - dvana kalsın» demiş ozan
o dvan sensin artık
bıçak kemikte

MEVSİMİ YOK

ağaçlar hiç dökmemiş yapraklarını
kar oturmuş dağlara
değişmemiş odaların yaz sıcaklığı

kauçuk
iri gergin yapraklarıyla yine saksıda
limonsa güneşe dönük
kaktüsler devetabanları
güneyden kaçırılmış güzeller gibi

kar oturmuş dağlara
değişmemiş odaların yaz sıcaklığı
şubert'i dinliyorlar - ne güzel
brahms'ı vivaldi'yi çaykovski'yi
ne güzel
çağdaş pop kümelerini
ve gitar konçertosunu rodrigo'nun
dinliyorlar sıcacık salonlarında

bense güzelim
gökyüzünün alışılmış rengine inanmıyorum
boyaların sıvaların ve nakışların
 diline inanmıyorum
serçeler sevişseler de ayak altında
ben artık inanmıyorum
 serçelerin sevişmelerine

bir garip
 bir emekçi
 bir ecir
 bütün bir yıl ankara'yı beklerim
 bekler ankara beni
 bozkır gürültüsü ortasında
 bir benim duyacağım ıssızlıkta
 ahlata gelinlikler giydirim
 sevinirim

SÖZCÜK- LERİM

tüten bir sigaradır
bende bazan bir sözcük
içilip fırlatılmış bir sözcüktür
bende bazan bir sigara
bir sigara kokusudur geceden kalma
yakılıp söndürülmüş
bir sigara
bende bazan
bir sözcük

dost elinden yakılmış
bir sözcüktür sigara
sigarayı bırakmaktır
bende bazan bir sözcük

bırakmayı düşünmektir
bir sözcük bende bazan
ve yeniden başlamaktır
bir sabah sigaraya
ve ezmektir tablada
bende bazan bir sözcük
öfkeyle ezip gitmek
ve yeniden yakmaktır

kırk vagon elli vagon
yüz vagon
he - heeeeyt
vagonlar çoğaldıkça
daha bir görkemlileşir katar
lokomotif homurdanır
daha bir görkemlilikle
çekip gider gönlüm gibi
hey benim deli gönlüm

kırk vagon elli vagon yüz vagon
vagonlar benzerse de
birbirine
tek tek
benzemezler kara katar çekip giderken
hey benim deli gönlüm
kara tren
gibi gönlüm
heey

sözcüklerim
güzellerim
uslularım yiğitlerim
delilerim cellatlarım
hırçınlarım çılgınlarım oyuncaklarım
benim
yapı yapı yaptıklarım
duvar duvar yıktıklarım
yavrucuklarım benim
durmayın kara yaslı vagonları gibi yurdumun
çekin gidin katar katar
dağlardan derelerden
alın götürün beni
götürün beni

BOZUKDÜZEN

miden çalışmasın da
böbreklerin çalışmasın da
teklesin de karaciğer
gör bakalım ne halleder
beyin dediğin
oysa beyin gidince
çalışıyor karaciğer
çalışıyor böbrekler
mide dersin
dalgasında

bırak şimdi palavrayı
bilim milim bırak şimdi
ozanız dedikse yani
ıskaladık mı her şeyi

diyorum ki ben sana
hani devleti
nerde bunun hükümeti
diyorum ki ben sana
yok mu başkanı filan
ne zaman yozlaşmıştı yeniçeri
ne ki
ekmek kavgasında milyonlar
direniyor
yaşıyor
çiçekleniyor
kayada incir gibi
ne haber

O KUŞ

uzun uzun bozkır gidişlerimde
yürürdüm yalınayak
karda kışta güneşte
o kuş orda
o dikenin başında

kağnılar dert taşırdı
bir dağdan ötekine
oraklar yorgun yaşlı
tırpanlar hititlerden
ben giderdim tenteli kamyonlarda
karda
kışta
güneşte

o kuş orda
o taşta
o dikenin başında

trenlere bindim sonra
uçaklar başka dünya
füzeler başka
karınca mı oynamıştı
köylerde kasabalarda
bu sesler de neydi
yerin altından

ben bulandım bahar bahar
karda
kışta
güneşte
karıştım büyük göçe - alıp başımı gittim
o kent senin bu kent benim
dolaştım anlamadan
tabanlarım kızıl kan
avuçlarım tuz içinde
ben döndüm uzaklardan

o kuş orda
o taşta
o dikenin başında
yine öyle şakır şakır
yine öyle bombozlak
yine öyle kaygısız

yine öyle cırılçıplak

yunus'lar geçmedi mi bu topraklardan
baba ishak'lar pîr sultan'lar karacoğlan'lar
kurtuluş geçmedi mi bu topraklardan
haramiler keloğlan'lar
mister ford geçmedi mi

marşal'lı demokrasi
çok partili efendiler
sınıfı
bürokrasi oligarşi
nato cento bağdat paktı
pentagon geçmedi mi

ikimizden biri artık
ya ben artık
ya o kuş
ikimizden biri eksik
ya ben eksik
ya o kuş

BASİMEVİNDE GECE VARDİYASI

yer beton
tavan beton
duvarlar kurt sarması

patron yatmış kan uykuda
bizler uyanık
sevişir ellerimiz makinelerle
betonlar arasında
kıvılcımlar yansır duvarlarında
basımevinin
bizler basımevi işçileriyiz
terli sarı yüzlerimizle
dalgalanır gibiyiz
bir asit denizinde

bizler basımevi işçileriyiz
kurşun akar kanımızda
çıban çıkar canımızda
işler gibi kör testere
meyvalı dalımızda
işler zaman paslı puslu
etlerimizde

ben dizgici salih'im
dizmek zorundayım sabahlara dek
anama söven bu yazıları
ben düzgücü hasan'ım
en güzel yapmalıyım bu sayfaları
anama sövse bile bu yazılar

bizler basımevi işçileriyiz
bekliyor analarımız şimdi bizleri
bekliyor karılarımız
çocuklarımız

gece çökmüş üstümüze kurşun kalıplar gibi
mevsim nerde
aylardan ne
günler bize ne söyler
biz biliriz bir akşamı
sabahı bir de

ışırken yeni gün pencerelerde
dağılırız başkentin caddelerine
ne otobüs ne taksi
özelimiz yok bizim
ya tabanvay
ya korsan dolmuş
bizimkisi
ya bulunur ya bulunmaz

—güle güle salih usta
—güzel günler hasan usta
—yarın yine görüşürüz
—eyvallah

SUÇU ASMAK

hep suçluyu asıyorlar
suçu asmak yok gündemde
demek ki insan eksik
demek ki insan yarım
dönüp duruyor daha
maymunlarla aynı yerde

demişler ki
«biri yer biri bakar
kıyamet ondan kopar»
dünya öyle bir yerde ki
tıkamışlar delikleri
kanın kilosu kaç
buyurun cenazeye

demişler ki
«aç köpek fırın deler»
köpekler aç
«çektiren çeker birgün»
çektirenler bir avuç
çekenler öyle çok ki
dünya öyle bir yerde ki
kanın kilosu kaç
buyurun cenazeye

demişler ki

«her yokuşun bir inişi»

tırmandılar saltanata - o en tepeye

ezdiler uyuttular en alttakini

soydular sömürdüler tabandakini

dünya öyle bir yerde ki

yutmuyor çelenkleri

demişler ki

«tatlı tatlı yemenin

acı acı geçirmesi»

sömürmüş yutmuş adam

sıra gelmiş geçirmeye

yükünü tutmuş adam

demokrasi kündede

ülkeyi satmış adam

korkuları gündemde

yahu beyler efendiler

buyurun cenazeye

buyurun cenazeye

anladık anlamasına

bu işin yolu böyle

ama beyler efendiler

dünya öyle bir yerde ki

soruyorlar:

gider mi böyle?

buyurduk cenazeye
buyurduk cenazeye
yahu beyler efendiler
sormak ayıp olmasın da
bu cenaze nereye?

suçu asın dedim ben size
bırakın yakasını suçlunun
bu bataklık bu sinek
bataklığı kurutun
yahu beyler efendiler
dedim ben size
vura vura asa asa bu halkı

dünya öyle bir yerde ki
bu halkın suçu nerde?

DENİZSİZ GÜNLER DEVRİMCİLİĞİ

öpme güneş
öpme beni
ben denize kaçamam

kirazlar ballansa da
karpuz suya yollansa da
öpme güneş
öpme beni
ben denize kaçamam
bir değilim
beş değilim
milyonlarcayım
serilse de dalgalara biryanım
bir yanım tozda yüzer kırıçta benim

öpme güneş
öpme beni
ben denize kaçamam

«yine bu yaz ada sensiz»
der de ağlar bir şarkı
dostlar yine serilmişler
sıcak kumlara
vurmuşlar etlerini serin sulara
yine ben buralarda
yine bu yaz deniz bensiz

öpme güneş
öpme beni
ben denize kaçamam

yarın yine biter deniz
biter orman
biter dağ

başlar yine yoksul ankara'mda
bir yarış
devrimcilik adına

ayı gördüm çankaya'da
asfaltta
boyunu da kurdelaı
burnunda halka
evler kat kat olmasaydı
halk şimdi kapılarda

önünde bir oğlancık
tefi de zilli milli
konfeksiyon giyinmiş
pabucu reklam dilli
televizyon izliyor
besbelli
bir de güzel sesi var ki
safi radyo
bir de kıvrak vuruyor ki tefine
sportoto - piyango
okulmuş okumakmış
nesine
abdülhamit olsaydı
fesine de fesleğendi
o terakki bu terakki
«ittihat ve terakki»
zort zort atar davulcu
kokusu saklanmaz ki
yani şimdi ne demek bu
ne demekse ne demek
ayıcık bankerzede
bunu anlamak gerek

anlamak da yetmiyor
halkayı kırmak gerek

ayı gördüm çankaya'da
asfaltta
tef vurur tıngır mingir
ayıcık şingir mingir
paraya para demez
paranın adı mangır

ben kendimi ne sanmışım ey şirin
burnumu kaptırmışım
kalkar sopa sizler taban ey şirin
bunu yazgı sanmışım
bakar durur balkonlardan ortaçağ
aldanmış ki ne aldanmışım

(1978)

ÇÖP-
LÜ ŞİİR

ne tükenmez çöpü varmış şu kentin
seç seç ayır
 bitmiyor
ayıkla seç
 bitmiyor
ne tükenmez çöpü varmış şu kentin

çöp ver garson
 dişçöpü
çöptenbacak
 bebeler bizim
çer çöp dersin
 kuş yuvası
hani bir de kibrit çöpü
hani bir de çöpleri mikado'nun
bir de dizeleri bizim âşık serdari'nin
 «kısa çöp uzundan hakkın alacak»
çöpçatanı saymazsak
çöpe bile almazsak birilerini
çöp dedikse pislik yani
 zerzevat değil

ne tükenmez çöpü varmış şu kentin
e breh breh

bismillah kedilerden
şu köpekler olmasa
bismillah köpeklerden
şu çocuklar olmasa
bismillah çocuklardan
şu büyükler olmasa

günde yirmidört saat
kedilerli köpeklerli çocuklarli
bu çöplük
çocuklarli kedilerli büyüklerli
bu çöplük
çöpçülerli sineklerli bu çöplük
bir sürekli eşeleme
bir sürekli seç seç beğen
bir sürekli tüketim
hiyerarşik bir süreç

bu çöpler de olmasaydı bu kentte
imtiyazsız sınıfsızlık var mıydı bu dünyada
anayasa babayasa
bilumum ve hakeza

YAĞMA MÜZİK

uyan şopen
beythofun kalk
kımıldan mozart
 uyanın
 kımıldanının
 kalkın ustalar
yapışın yakalarına soysuzların
tükürün suratlarına madrabazların
 elletmeyin sanatı
 yağmacılara

insanlık
bağımsızlık
bilim ve sanat
 düşmanlarının
 ölüm törenlerinde kullanıyorlar
kutsal bildiğimiz yaşamın müziğini

barışa kardeşliğe
 yer yokken sözlüklerinde
kurtuluşa özgürlüğe yer yokken
kapıların ardında
zincirlerin ardında
zindan karanlıklarında çırpınırken
 çığlık çığlığa insan güzelliği
yarınlarımız bunca kuşkulu
 ve şafaklar yaralıyken
asya'lı afrika'lı amerika'lı
acımadan vururlarken barışa koşanları
 çağın yağmacıları
 çağın soyguncuları
yüzleri kızarmadan kullanıyorlar
kardeşlik diye çınlayan ezgilerinizi

şopen
beythofun
mozart
ey onurlu ustaları yaşlı dünyamızın

yağmacıya talancıya
 yer yok sanatta
insanlık düşmanlarına yer yok
diye yorumluyorum seslerinizi
öfkem öfkemi yiyor
derken
gülümsüyorum adlarınız geçtikçe
 inancım ile doğruluyorum
 haklı oluşumun gücünü taşıyor
 gülümseyişim

ak bir güvercin havalanıyor
 ak bir güvercin - önüm sıra
kanatlanmak istiyorum - adlarınızla

MİSAK-I MİLLİ

izmit'ten istanbul'a
bir fındıkçı kıza benzer yolboyu
yeşilin tonlarından mavinin tonlarına
kime çekmiş bunun huyu

böyle toprak az bulunur dünyada
bıktırır geçmişinden insanı
koynundaki kırk yıllığı
cadaloz saydırır
kim döllemiş ilk bunu

erik çiçek açmış/baharlı basma
sanırsın ki ankara
bir bakmışsın karadeniz
fındık selam sarkıtır akdeniz'in turuncusuna

incir bakar ballı ballı
sanırsın ki aydın illerindesin
üzümler salkımlarla güler güneşe
merhaba hasandede
merhaba maraş

ayva güler günüşiği ayışığı
sonbahar sicim sicim yağmurlu
nar eğilmiş kutsal kitapların sayfalarından
kaktüs diken olmuş gömülmüş etlerime
cevizin altı kiraz
mısırın yanı tütün
böğürtlen sarmaşdolaş yabangülüne
elma çiçekleri marul yapraklarında

böyle toprak az bulunur dünyada
böyle açlık böyle tokluk
böyle rezil yoksulluk
az bulunur dünyada
utanmak yetmez buna
yanyana koysak ekmeksizliği
yanyana koysak okulsuzluğu
yanyana doktorsuzluğu
kızgınlıktan doksan dokuz doğurur
he vallahi bu toprak

boğar ateşte suda
boğar çağın haydutlarını
boğar bu toprak
hem de soygun başında

az bulunur böyle toprak dünyada
ey dünyanın yozları kafasızları
böyle toprak dünyada

ÖFKELER

hiç dinmeyen yağmurların camları kırbaçladığı
ülkelerin ozanlarının öfkesine
benzer mi benim öfkem
söyleyin

günlerce haftalarca aylarca
kar yağan ülkelerin ozanlarının
öfkesine
benzer mi benim öfkem
söyleyin

ormanları karla kaplı kuzey ülkeleri var
gölleri buz kayaklı kuzey ülkeleri

balık saat oyuncak
yalnızca kumarla bütçe yapan ülkeler var dünyada
öldürmenin yaşam hakkı olduğu ülkeler de var
güneş bir bakır şapka
şekerkamışı ve pamuk
pirinç kahve kakao
petrol demir kömür kauçuk

hele de sömürgeci ülkelerin ozanlarının
öfkesine benzer mi benim öfkem
söyleyin

ne yapmışlar bizimkiler
ne yapıyorlar
ırmakları nehirleri gölleri kurutmuşlar
daha da kurutuyorlar
ormanları kemirmişler
kemiriyorlar
kuşları geyikleri tavşanları vurmuşlar
yemişler bitirmişler uçan kaçan her şeyi
daha da bitiriyorlar
yakmışlar yeşilleri
sarinmişler sarılara/olmadı karalara
daha da yakıyorlar
sarıyorlar
çiçekleri öldürmüşler güneş doğarken
durmadan öldürüyorlar
cullar ve çaputlar içinde
küllüklerin ortasında sersefil
yara bere içinde dileniyorlar

önlerine düşmüş allah rızası

her toprağın ozanının öfkesi başkadır
sövmesi başka
benim öfkem benzer mi a teresler
başka toprakların ozanlarının öfkesine

yumuşak geçişlerle dalgalanan
ülkelerin sözcükleri
benim ülkem gibi kıvranan
ülkelerin ozanlarına
yeter mi a teresler
ben söylersem sövgü sövgü
benim öfkem benzer mi
başka toprakların ozanlarının
öfkesine

diyeceksiniz ki
sövmek neyi kurtarır
sızlanmış da saz ozanı
kurtarmış mı vatani
biliyorum/sövmek şeytan azdırması
anladın mı goduğum
sövmek şeytan azdırması
ben öfkenin aslını istiyorum
anladın mı aslını

SEN

dağ yürümez bre oğlum
yürüyecek yine sensin
durmasana

of demekle acı bitmez
yağmur yağmaz yakarmakla
bu sömürü bu karanlık
dur demekle durmaz oğlum
durduracak yine sensin
başlasana

demiri sen
pençe pençe
kömürü sen
tırnak tırnak
buğday pamuk pirinç tütün
açlık tutmuş bir kolundan
bir kolundan kimsesizlik
son verecek yine sensin bu kördövüşe
davransana

SÖYLENCESEL

birgün geçenler karşıyaka'dan
yolu düşüp gezenler bu gömütlüğü
bir acılı dönemin bütün iğrençliğini
bulacaklar bu gömütlükte

vurmuşlar herkesin gözü önünde
asmışlar herkesin gözü önünde
götürmüşler bırakmışlar sessizce
herkesin gözü önünde

kırmışlar taşlarını
kazımışlar taşlardan yazılarını
ne yel ne kuş ne ağaç
bölüşmüş adlarını türküler

ey birgün buralara yolu düşenler
bakmayın kitaplara
aramayın adlarını kitaplıklarda
dinleyin söylenceleri

söylenceleri dinleyin rüzgârda
girin karşıyaka gömütlüğüne
sorun o kırık taşlara
belki bir im bir bellik
birşeyler söyler size

söylenceler rüzgârda

GECİKMİŞ SUYABAKAN

bıyıkları ölü kartal kanadı
kaşları yıkık
durmuş güneş altında
dünyaya karşı

başında kirli yağlık
ayağında partal postal
 hey mıstık
tüfeği sağ elinde
sol eli kalçasında
 göğsü çapraz fişeklik
poz vermiş gazeteye
mıstık kendine âşık

gören maşallah desin
gözden gezden arpacıktan esirgesin
 yaradan
yiğidim yakışıklım garibim
poz vermiş gazeteye
çocuk mu çocuk

EFENDİ

her sabah ekmeğime
bir dilim cansıkıntısı
bir dilim cansıkıntısı
bir dilim cansıkıntısı
sürüp yiyorum

sonra üstüne
bir köylü cıgarası
bir köylü cıgarası
bir cıgara köylüsü

kâğıdın en kötüsü
tütünün kesi
köylü yazmışlar üstüne
cıgarasından belli
memleketin efendisi

(1958)

FIRTINAKUŞU

fırtınalar habercisi sen ey fırtınakuşum
hoşgeldin toprağıma beterlikler getirdin
sen olmasan bu dizeler karanlıktaydı
güneş yüzü görmeden ölüp gideceklerdi
geldin ve yeşerttin tohumlarımı
hoşgeldin toprağıma beterlikler getirdin

çünkü sevmek görmek ister
eşelemek karanlığı
çünkü sevmek döllenmesi
ayrı güzelliklerin
acılar da sevinçler de bakılmak ister
sevmekse uzman işi ustalık işi
eşelemek toprağı
uyumlamak tohumu
ve sulamak dikkatlice
ağırlamak güneşi
ey gözleri elmas karanlığı fırtınakuşum

güzeldin
beni şarkılardan itecek kadar güzel
beni benden bil'e alacak kadar
ağustosta bir bardak su
ölümcülde nar şerbeti
öyle geldin bana sen - sonu gibi bir şarkının
başı gibi bir karanlık haberin - öyle geldin bana sen
çoktan kalkmış bir gemiye
yetişmek gibi bir şey
ölümlü bir sayrılıktan kurtulmak gibi
beklenmedik bir zamanda bırakılmak zindandan
gözgözelik umulmadık bir durakta
kucaklaşmak
yıllar süren ayrılıklardan sonra
o güzellik neyse işte
öyle güzeldin
ey gözleri elmas karanlığı fırtınakuşum
hoşgeldin toprağıma beterlikler getirdin

tanıyorum bu gözleri
binyıllardır tanıyorum ben
depremlerle göçüp giden güzelliklerden tanıyorum
birdenbire göçüp giden yayla nakışlarından
kavuşmanın acısından - sevincinden ayrılığın
tok bebeğin gülüşünden - aç ananın susuşundan
aramaktan beklemekten aldatılmaktan
bu gözleri binyıllardır tanıyorum ben
bu gözleri çizen benim - sevmek diye kayalıklara
bin yıl baksam bu gözlere - bitmez yolculuklarım
bin yıl yüzsem bu sulara - dinmez susuzluklarım
ormanlarım dalga dalga vurur çoraklarıma
denizlerim orman orman döver kıyılarıma
nere gitsem
orda yanan ışıklardır bu gözler

beni çok mu yalnız buldun
nasıl duydun acısını kanatlarımın
beni böyle zincirledin en eski duyarlıklarla
uyandırdın uzak düşmüş yıldızlarımı
sen ey küskün fırtınakuşum
bu eşkiya çıkmazında bu fil yalnızlığında
ne de çok kullanmışsınız hep aynı renkleri
ne de çok dokumuşuz
ilmek ilmek sesleri
uçup uçup düşmüşüz - kafeste kuşlar gibi
düşsel yönlerimize
bir çocuk sanki bize - güllerde gülümsüyor
çöplüklere atılmış mutluluk gecelerinden

ey gözleri elmas karanlığı fırtınakuşum
hoşgeldin toprağıma betelikler getirdin

BİRAZ DAHA

çoğu gitti
 azı kaldı
biraz daha
biraz daha

ne umdunuz yani siz
ne buldunuz bu çöplükte
bire bin mi vermeliydi
 ne yani
kölelik düzeniniz

bu bilim ne bilimi
kimler dokur bu kilimi
neden size bu karpuzun
 en göbekli dilimi

bu yalan nere değin
bu yalan ne zamana
gelmemeniz olanaksız
 birgün amana

çoğu gitti
 azı kaldı
biraz daha
biraz daha

(1977)

HALKÇA

yazıya pancar ekerim
yaz boyu ter dökerim
çayı şekersiz içerim
hani benim şekerim
hani benim şekerim

dağlara çubuk dikerim
çubuktan üzüm keserim
üzümden şıra süzerim
hani benim pekmezim
hani benim pekmezim

güneşe pamuk atarım
çapada çıplak yatarım
bulutu balyalarım
hani benim göyneğim
hani benim göyneğim

cehenneme ben inerim
kömürü ben sökerim
karakışta titrerim
hani benim kömürüm
hani benim kömürüm

yeter artık yeter be
bu rezillik yeter be
bu iş burda biter be
gelsin benim de günüm
gelsin benim de günüm

KİMLERİN HAKKI

berberim diyormuş ki
ben kesmeseydim o saçları öyle biçimli
o baş öyle güzel mi görünürdü
 çekebilir miydi gözleri üzerine
 yazabilir miydi o şiirleri
ben yarattım o başı
hakkım var onda

diyormuş ki terzim de
kim dikti sırtındaki o güzel giysileri
onu öyle yakışıklı gösteren
benim alınterim benim göznurum
hünerimdir onu böyle caddelerde gezdiren
 benim hünerim
o böyle yakışıklı olmasaydı caddelerde
 yazabilir miydi o güzel şiirleri
hakkım var onda

o sevdalı o keskin
bakışları bendendir
bana bakar gibi baktığındandır
diyormuş bir sarışın
bana bakar gibi bakmasaydı dünyaya
yaza mı bilirdi o güzel şiirleri
dizelerinde onun
yeşilleri gözlerimin
kadifesi tenimin
aşkımın uğultusu
sevmeseydi beni eğer
aşkımla çıldırmasaydı
yazabilir miydi o güzel dizeleri
hakkım var onda

patronum diyormuş ki
bende çalışırdı o zibidi
ekmek parasını veren benim ona
iş verdim ekmek verdim ben ona
ben yazdırdım ona en güzel şiirlerini
ozan mıydı yazar mıydı gazeteci mi
pek de bilmiyorum ama
ekmek vermeseydim ben ona
nah yazardı o güzel şiirleri
hakkım var onda

anam da diyormuş ki
kim doğurdu onu kim
kim emzirdi onu kim
kim sardı beleklere
kim yatırdı beşiklere
bezlerini yuyan kim
gülsuyuna soyan kim
geceleri uykusuz
gündüzleri paramparça
azraille pençeleşen
zemheriyle cebelleşen
ısıtmadan veremden
çiçekten kopup alan
ağladıkça ağlayan
güldükçe gülen
kimdir onu topaç topaç
salan bu sokaklara
kimdir onu yetiştiren
kurda
kuşa
kuzguna
ninni ninni gecelerde
yavrum yavrum gündüzlerde
sen ölme de ben öleyim
diye diye acılarda
onu kimdir bu dünyaya
adam adam salan kimdir
ben doğurdum onu ben
ben emzirdim onu ben
ben çektim çilesini
ben saldım sokaklara
ben büyüttüm onu ben
onu böyle ozan eden
benim köpük köpük sütümdür
sütüm
hakkım var onda

birileri diyormuş ki
gittim geldim sıkıştırdım ben onu
aman oğlum sende iş var
aman oğlum durmadan yaz
aman oğlum sen ozansın
aç kalsan da tok ölsen de
aman oğlum durmadan yaz
dedim de gösterdim ben ona yolu
o ki benden esinlendi geliştirdi
ben ona o yolu göstermeseydim
ohooooooooo
hakkım var onda

bir başkası diyormuş ki
iş var dedim bu oğlanda
durmadan destekledim körükledim ben onu
her fırsatta övdüm onu
kol oldum kanat oldum ben ona
inandırdım ozan doğmuşluğuna
bunu yadsırsa eğer
saymazsa emeklerimi
gözüne dizine dursun o namussuzun
hakkım var onda

daha daha bir başkası

o bana çok kızardı diyormuş
ben hep alay ettim ozanlarla diyormuş
zevzek dedim ozanlara - boşboğaz dedim
muhammet de sevmezdi bu ozan milletini
çünkü kendisi de ozandı
dedim

kızdırdım kendisini

eğer bana kızmasaydı
ozan mozan olamazdı o adam
hakkım var onda

komşunun kızı diyormuş ki

ne demek ozan ayol

benden esinlendi de yazdı

bütün o kitapları

her gün burdan geçerken

bizim pencereye dikerdi gözlerini

ne varsa şiirlerinde

hepsi bana yazılmıştır

ben olmasaydım eğer

nah çıkardı o şiirler

hakkım var onda

karım da diyormuş ki
hadi canım sen de be
onun bütün hüneri
benim yemeklerimde
ben ona yapmasaydım o canım yemekleri
ben ona sökük dikik
o çamaşır o süpürge
o bulaşık o kahve
o güzelim geceleri ben ona
hadi canım sen de be
ben ona vermeseydim o tatlı yıllarımı
yazabilir miydi şiirlerini
bana kızıp vurmasa sokaklara
geceyarılarından sonra
hadi canım sen de be
zindan etti dünyayı gözlerime
hakkım var onda

yayımcım diyormuş ki
hadi hadi
yandan yandan
biz usandık bu candan
kim bastı kitaplarını
kim götürdü okura
kâğıdı kim kartonu kim klişeyi kim
kim kitabı vitrinlere
sokaklara kim
olmasaydım ben eğer
karanlıkta kalacaktı o şiirler
hakkım var onda

ninem de diyormuş ki
o kaşlar o gözler
 yesin onu ninesi
 yesin onu ninesi
gelmemiştir dünyaya
 oğlum gibi tanesi

anladım ki neden sonra
anadan borçlu doğmuşum ben
saçımı berberime
fiyakamı terzime
canımı komşulara
 dostlara
karıma bacıma kardeşlerime
 nineme anama
 soydan sürenlerime
anladım ki borçluymuşum
 şiirimi herkese
bir kuru admış oysa
 şu dünyada benim olan

o bile gitmiş benden
ad olmuş dostlarımın çocuklarına

MAL İLE CAN

malları var
bitmeyesi
canları var
çıkart elbet

can alırlar canavarca
pis canları çıkası
mal alırlar can alırca
dünyaları kararası

inler yunus bu dertten
yedyüz yıl öncelerden
aramızda yedyüz yıl
sular geçmiş köprülerden
haber var mı gömüttaşından
anadolu görmüş bunu
kan içinde yunus'luğu
eğri otur doğru konuş
çaprazlığın var mı sonu

mal canın yongasıymış
kazan da gel kazan da gel
eyvallah
tuz gidermez susuzluğu
balık suyla yoğrulmuş

malları var
bitesi
canları var
çıkası
bunu böyle bilirler de a yunus
ya neden eylemezler gülü gülistan?

KOLAY

paraların üstüne oturmak kolay
paraların üstünde resim olmak güç

biri geçmiş savaşılardan
ateş çemberlerinden
cırpınmış uygarlık çağdaşlık diye
simge olmuş halkına
ülkesine

biri yatmış büyümüş
kurulmuş bankaların yönetim kurullarına

bakın
hemen tanıdınız
oyunda yerinizi
buyurun sermayenin sofrasına

DEPREM GÜNLÜĞÜ

22 mayıs 1971
günlerden cumartesi
saat 18.45
bingöl ve çevresinde deprem
kestirimlere göre
ve ilk araştırmada
diye veriyor radyo:
ölü sayısı 666
altıyüzaltmışaltı
ardından 'yurttan sesler'
azraile borçlu düştüm
bir canım var yâr aldı
oy dağlar dağlar
ardından
batı'dan
klasik müzik
gelsin haydın
beythofun
olmadı şopen
mendelson da olabilir çaykovskiy de

23 mayıs 1971
günlerden pazar
bütün bir gün ağladım
bütün bir gün dolaştım
bir deli koyun gibi
zaten yıkıktı bingöl
ve zaten yaralıydı
yıkık üstüne yıkık
yara üstüne yara
saat 19'a göre
700'ü geçiyor
ölenlerin sayısı
ağlıyor 'yurttan sesler'
allı turnam bizim ile gidersen
şeker söyle kaymak söyle bal söyle
ağlıyor 'yurttan sesler'
fırat kenarında esvap yuyarlar
yuyup yuyup gül dalına sererler
ağlıyor 'yurttan sesler'
kahpe felek sana n'ettim n'eyledim

22 mayıs 1971 saat 24
şimşek yağmur yıldırım
başımı kaldırıp bakamıyorum yukarılara
kör oluyor gözlerim
bıçak bıçak saplanıyor şimşekler
yorgun ıslak gözlerime şimşekler
ve radyo buyuruyor:
bugün saat 24'ten
yarın pazar 15'e
sokağa çıkma yasağı konulmuştur
istanbul'da
yiyecek içecek istemiyorum
kimsem kalmadı ki yiyip içecek
ben n'eyleyim giysiyi-n'eyleyim örtüyü. ben
giyinip örtünecek kimim kaldı ki
kopmuş tüm elektrik telleri
ben zaten ışıksızdım ezeldenberi

karanlıklar altında yatıyor bingöl
ne zaman kurtuldum ki karanlıklardan
demişler ki ertelensin banka borçları
bilmemnemden aşağısı
 demişler kasımpaşa
kızılay'dan çadırmışmış - kan verme'den kanmışmış
dokunmayın bre beyler ağalar
 erzincan yaram sizler
taş üstünde taş kalmadı - sanki ne vardı
taş üstünde taş kaldı da - sanki ne kaldı
bir yerde bir başkent vardı a dostlar
 yerini bilen var mı

iğdeler de tam tütmeye başlamıştı ki
gül kokusu sarmıştı ki dünyayı
otlar yenir olmuştu ki bizim illerde
 gece yorgan olmuştu ki
birdenbire yıkıldı bingöl
 güllere iğdelere sarıldı bingöl
 yeşillere mayıslara ölümler

12 mart 1971

kanat geriyor faşizm

24 mart 1971

sıkıyönetim

mayısın 22'si

yıkılıyor koca bingöl ve çevresi

ölüler ölüler

ölüler sayılamaz ki

dirisi bilinmeyenin - ölüsünü kim bile

26'sı mayısın

konusuyor haber spikeri radyonun:

bingöl'de ölenlerin sayısı

ilk verilere göre

geçiyor bini

ve ardından 'yurttan sesler'

allı turnam bizim ile gidersen

şeker söyle kaymak söyle bal söyle

ve ardından batı'nın

klasik ustaları

haydın'lar beythofun'lar şopen'ler

ardından reklamları kapkaççı sermayenin

ve ardından 'yurttan sesler'

azraile borçlu düştüm

bir canım var yâr aldı

oy dağlar dağlar

YANMAZDI YÜRECİĞİM

bana kurşun sıkan kişi
patron değil
üstenci değil
böyle olsaydı eğer
inanın ki dostlarım
yanmazdı yüreciğim

bana kurşun sıkanın
ne bankada milyonları
ne bir karış toprağı
yuvası yok sokağı yok kenti yok
sayımdan sayıma çıkar ortaya
aramızda yaşadığı
kendisinin değil ağzı
değil beyni
değil gözü
çizilmiş haşhaş kellesine benziyor yüzü
vermişler eline silahı
koymuşlar cebine parayı
itmişler sokağın ortasına
bu suratı çizileni

tarlanın kiralığı olur da
kasaların kiralığı olur da
insanın kiralığı olmaz mı
dün de vardı bu kiralık
belki yarın da olur
sonrasını bilemem

(1978)

GÖNÜLLÜ SÜRGÜN

beni bir türkü getirdi bu çıplak dağlara
allı morlu bir bulutun ardına düşüp geldim
bu ışısız bu yaralı yerlerde yoksun unutulmuş
yıldızları umut diye umut diye emdim bitirdim
avuçlarımda tuzdu gözlerimde kan uykusuzluğum

akşamlar doldu sesime çoban yalnızlıkları
trenler uzak uzak - uçaklar bir başka dünyadandılar
koca bozkırda çıtırdayan bir kıraç çekirgesi
batı vakti çekip giden yorgun yaşlı bulutlar
içtim avunamadım dostlar sevdim avunamadım

ey radyolar ey kitaplar aydın kişiler ey
nasıl acımasın bu ellerim nasıl haykırmayım dağ dağ
yılğın yetim tarlalarda ikibüklüm bostancılar
bire bir vermeyen yazlar - ağlatan insan emeği
götürmüş mutunu dirliğini - kilit asmış kapılara
yıkılası el kapısı - imansız gurbet ekmeği
ey radyolar ey kitaplar aydın kişiler eeey
korkutur adamı bu halaylar bu horonlar bu sinsinler

masallar büyütür bu yalnızlık başka değil
kar yağmış üşümüş de gün vurmuş kavrulmuş da
bölük bölük bölünmüş de dilik dilik dilinmiş de
kağnılar geçer yüreğimden geceler geçer oy
karakol kapılarında çocuklar emzirilir
nasıl ağrımazın bu gözlerim - nasıl haykırmayım dağ
[dağ

yıllar su gibi geçti ben bir gönüllü sürgün
içtim avunamadım dostlar sevdim avunamadım

(1 Mayıs 1960)

bindokuzyüzotuzsekiz
yitirmişiz atatürk'ü dolmabahçe'de
ananın dilinde mühür
—allah sonumuzu hayır getire
babanın elinde tespih
—allah sonumuzu hayır getire
sen o zaman onundaydın çocuğum
cumhuriyetse onbeş

bindokuzyüzkırksekiz
atatürk'ü yitireli tam on yıl
ananın dilinde mühür
—allah sonumuzu hayır getire
babanın elinde tespih
—allah sonumuzu hayır getire
sen o zaman yirmisinde çocuğum
cumhuriyet yirmibeş

bindokuzyüzellisekiz
senin yaşın otuz olmuş çocuğum
cumhuriyet otuzbeş
yirmi yıl ötelerde kalmış atatürk
yirmi yıl berilere gelmiş vahdettin
yıllar onar onar çıkıyor merdiveni
her gelen yıl aratıyor gideni
ananın dilinde mühür
babanın elinde tespih

iş bu şiir tasarlandı bir gece
yetmişsekiz eylülünde bir gece
atatürk öleli tam kırk yıl olmuş
cumhuriyet kurulalı ellibeş
sense elli yaşındasın hey bekleroğlu
dolar çökmüş ümüğüne liranın
 ekmek düşmüş it ağzına
sofralar kan
sokaklar kan
 düşlerse karabasan
ananın dilinde mühür
babanın elinde tespih

iş bu şiir yaşanıldı yıllarca
yıllarca demek kolay
ama işte
o minicik sözcük var ya
gecip gitti güzelim yaşamımız
 o sözcüğün içinde

atatürk öldüğünde
çil bir kuruştı pidenin taneciği
yetmişbeşte ikiyüz
 bizim pidecik
üstelik kül katılmış içine
 hem de bozuk terazi
 hem de gramaj eksik
peki ya bekleroğlu
 kaç bin kuruş o şimdi?
burunüstü gitmiş para
 hey bekleroğlu
burunüstü gittikçe para
ölümler bindirilmiş ceza yasalarına
ölümler bindirildikçe ceza yasalarına
 kan damlıyor sokaklara
 hey beklereoğlu

bir yarısı seçmendeysel banknotun
 bir yarısı efendide - adayda
 hey bekleroğlu
 can veriyor egemenlik
 seçim sandıklarında

anan diyor ki hâlâ
baban diyor ki hâlâ
şişe şişe bu balon
pat diye patlayınca
 pat diye patlayınca

SIÇRAMA SANCISI

aç n'olursun pencereleri - boğuluyorum
kıpırdasın perdeler oynasın hava
sokak dolsun odalara
 mevsimler dolsun
sancılıyım gerginim
 bir başka doğurmak bu
doğacaksa beter doğsun
 sevmem mızımız durgunluğu

bugün pek bir şarapsadım
 bağlarım mı delirdi ne
sessizlik mi vurdu beni bu akşamüstü
sensizlik mi yoksa - beni böyle sancılı
iki bardak şarap doldur - güzelim ellerinle
vur birini omcalara
 tutuşsun kıraçlarım
bir sigara yak ağzıma
 al yarısını

ben öyle kadınlar bilirim ki - orman yangını
gülmeleri başka güzel
 ağlamaları başka
tutuşur kül olurlar da
 teslim olmazlar aşka
gün gelir güller açar - ağlatan tümseklerinde

sen başkasın sevgilim
seni görmek bile - teslim olmaktır aşka
sensizliği yaşamaksa
bile bile yanlışlık

bir sigara yak ağzıma
al oturt yarısını dudaklarına
çevir düğmesini şu külüstür radyonun
dünya dolsun odalara
fırtınalı bir deniz bul
orman da olsa olur
bir de çetin bir kitap al - anlat kendini
başka zaman anlamakta güçlük çekti-
lğim

bir de kalem bir de kâğıt
hayır istemiyorum
ak başım dizlerinde
sayıklamak istiyorum
yalnızca seni
yüksek sesle şarkı
söylemeye başlarsam
eğer
o güzelim avcunu
bastır ağzıma

özür filan dilemeye gerek yok komşulardan
de ki
biryerlere değdi alını
uçarken bizimkinin

ak pak saçlarımda
gezdir parmaklarını
acı çeken alnımda
gözlerin olsun yeter
hiç kimseye dert anlatmak zorunda da değilsin
sevgilim dersin
yeter

YAĞMURKUŞU

ne zaman parıldasa tanyıldızım
ardında karanlıklar
bir mavi kuş
öter durur şuramda
bir incecik yol gider
içimdeki dağlara

ne zaman yenik düşsem
kendi küçük yalnızlığıma
bir gonca gül solar gibi kuytuda
cançekişir o mavi kuş
orda artık göçteyimdir
bayrak çeker
en eski sızılarım

kendimden kaçıyordum kendi kanatlarımdan
dünyasal bir özlemi kendimce çoğaltarak
ne varsa tanımlanmış ne varsa bunaltılmış
ne varsa sınırlanmış
belirli biçimlerde
ne varsa okuduğum gördüğüm
dinlediğim ne varsa
eylüllerle savrulan
mevsimlik keleşlerdi

ekmek itin ağzındaydı - it kapıda zincirli
çok susuzdum biliyorum - yüküm erciyes boyu
küçük dünyam bana dardı - ağrıyordu yüreğim
çarşılardan pazarlardan evlerden kaçıyordum
sokaklardan anılardan gömütlüklerden
şarkılarda cançekişen o eski sevdalardan
hicazkârdan nihaventten gömütlük kokusundan
ud çalan kadınlardan tambur sololarından
yağmalanmış yataklardan satılmış dudaklardan
bürokrasi çarkından bürokrat suratlılardan
sığ yüzlü devletlerden çöplük ekonomilerden
talan kokan tapulardan kan şeritli sınırlardan

genelev sokağında mutlu evliliklerden
öpüşmesiz evliliklerden gönüllü tutsaklıklardan
herkesten her şeyden küf dünyasından
kaçıyordum kan içinde - albatros kanatlarla
akarsuyu bataklığa döndüren
türlü ilişkilerden

aşk bir eski zamandı
nasılsa kalmıştı sözlüklerde
aşk yapılan evler vardı
satılmaktı aslolan

nasıl oldu bilmiyorum - seziyorum körler gibi
yüzü şafak tüllerinden - gözleri gecelerdendi
bir fırtına habercisi

bir kaçak gemi sanki
çıkıp geldi karanlıktan

bir gece birdenbire
demirledi sularına

korsanca
yüzü şafak tüllerinden gözleri gecelerdendi
değdi ıslak kanatları hırçın kanatlarıma
ürpertiler getirdi
gece denizlerinden

bir serüven sevdalı

bir uzakçıl kuştı o
gagası da ipincecik - gözleri koskocamandı
gecelerce kocaman
acılarca kocaman

içinde hiçbir zaman büyümeyen bir çocuk
yapma bebek oynamaktan
besbelli yorulmuştu

kaldırdım kollarımda

o güzel aklığını
öptüm dudaklarından
susuzluğumca
bakar gibi karanlığa
şafak bahçelerinden
baktım gözlerinin gecelerine

ne fırçanın hükmü geçer
bu dağılan bulutlara
akşamda
ne çalgılar çalabilir
bu sesleri gönlümce
aman dostlar aman dostlar
siz siz olun - susturmayın
şuranızda ötüp duran o kuşu
öldürmeyin kendinizi
o güzel kuşta

bir uzakçıl bir yakınsal kuştı o
taşıyandı gurbetini kendi kanatlarında
ilk yağmur fırtınasında
savrulup gidendi o
bir uzakçıl bir yakınsal kuştı
sorar gibi sokaklardan - karmaşık düğümleri
arar gibi sokaklarda
kimsesizliğin boyutlarını
bir ıvecen bir uzakçıl bir hırçın
bir yaralı kuştı o

iğildi gözlerime
bozkır gecelerince
baktı ve sustu
kalakaldım koca dağlar altında
susadım yalnızlıktan
bu sokaklar böyle duman dumanken
bu güzeller böyle harman harman
savrulup giderken ele geçmez ömürlerimiz
savrulan kuşlar gibi

tutup öptüm gagasından
o eşsiz kuşu
fırtınalar getiren
o eşsiz kuşu
tutup öptüm - öper gibi yalnızlığımı
incecik gagasından

iğildi gözlerime bir demet çiçek gibi
bir demet çiçek gibi güldü
çekip gitti yüreciğim
sürü kuşlar gibi
sürü kuşlar gibi dağlar ardına

ellerini
ellerime bırakınca anladım
sevmek diye bir şey yokmuş
sevmek diye bir şey varmış

PARAYI
NERDEN BULDUN

bana bu olayı anlatan
anlatırken kahkahalarla
gülen
tam da karnı doycakken
genç yaşında ölüp giden
kemal çiftler kardeşimin
sıcacık anısına

enseleyip getirdiler
tıktılar karakola
enseleyip getirdiler
tıktılar karakola
bir odada beş kişi
işportacı
simitçi
bir de şoför yamağı
bir de kaynakçı
beşincisi bir çocuk

beşinin yaş toplamı
bulmuyor yetmişbeşi
yeni yeni terlemiş
beşinin de bıyıkları
ve hepsi de gomonist
ve hem de ihtilalci

salladı parmağını sorgu meleği
tabancalı bıyıklı sorgu meleği
—söyle ulen simitçi
söyle ulen gomonist
çay mı ısmarladın yoldaşlarına
ısmarladın öyle mi
demek çay ısmarladın
bir simitçi parçası
bak söyle bana
kırarım kemiklerini
gazete de okuyorsun öyle mi
kitap da okuyorsun
söyle ulen gomonist
söylemezsen dinle bak
kırarım kemiklerini
parayı nerden buldun
gazeteyi kimden aldın
gorki denen bu adam kim
nerde bunun adresi

—ya sen şoför yamağı
gagası boklu teres
şarap içtin öyle mi
politika öyle mi
hem de kitap gazete
hem de gorki öyle mi
söyle ulen boklu teres
kırarım kemiklerini
parayı nerden buldun
gazeteyi kimden aldın
o kitabı sana gorki
evet evet gorki
gorki mi verdi sana
söylesene ulen teres
kırarım kemiklerini
parayı nerden buldun
kitabı kimden aldın

—gel bakalım işportacı
demek sen de gomonist
demek sen de gorki ha
gorki denen o teres
söyle ulen adresini
gorki denen o teresin
kırarım kemiklerini

yaz bakalım iyi yaz
gorki diye bir herifle geziyor
gizli gizli buluşup tenhalarda
puşkin almış lenin'i kendisine
söyle ulen kim bu puşkin
ne iş yapar bu teres
evi nerde bu itin

—dinle beni tablacı
söylemezsen kırarım kemiklerini
puşkin'i nerde gördün
gorki'yi kim tanıttı
lenin denen bu adam kim
söyle ulen zibidi
kırarım kemiklerini

parayı nerden aldın*
lenin'i nerde gördün

(bu öykü böyle sürer)

* 1950 - 1960 dönemi öykülerinden.

ÜÇ YAPRAK

üç yaprak sallanır ipte
seher vakti başkentte
açar açar kanatlarını
uçamaz halkım
dün boynuma boynuma
gün boynuma boynuma
ahına ah
vahına vah
yandı yürek
eyvallah
seher vakti başkentte

üç ata dolanır dışarda
seher vakti başkentte
iki canın olsa da versen birini
şişer yürek dağ gibi

dün boynuma boynuma
gün boynuma boynuma
ahına ah
vahına vah
yandı yürek
eyvallah

seher vakti başkentte

üç ana çırpınır dışarda
seher vakti başkentte
tutunmaya çalışır

üç ana karanlığa
ne sorarsın adlarını be adam
ne yazarsın kitaplara be kardeş
ahına ah
vahına vah
yandı yürek
eyvallah
seher vakti başkentte

sararmadan üç yaprak
sallanır ipte
üçü de yeni girmiş yirmidördüne
güneşli çayırarda üç delişmen tay
tırnakları papatyalı kekikli
burunları fırtınalı üç delişmen tay
seher vakti başkentte

dün boynuma boynuma
gün boynuma boynuma
ahına ah
vahına vah
yandı yürek
eyvallah

seher vakti başkentte

(1972)

KÖTÜ BİR

11 TEMMUZ

evet ama kardeşim birşeyler deyin bana
evet deyin hayır deyin olamaz deyin
susmayın beklemeyin bakmayın yoklamayın
birşeyler deyin bana

saz çalın bardak kırın kavga edin örneğin
değiştirin birşeyleri vazgeçin birşeylerden
durdurun birşeyleri başlatın birşeyleri
kardeşim
birşeyler deyin bana

bir kocaman kelebektir kardeşim bedri
baharla doldururdu karakışta bahçeleri
savruldu nakışları o güzel kanatların
bereketli bulutlar/yağmadan geçip gitti
nerde şimdi nerde şimdi o bedri nerde
düşüverdi yanlarına/yazan elleri
evet ama kardeşim/birşeyler deyin bana
vurun kırın birşeyleri/yakın yakın kardeşim

o nakışlar o kocaman kanatlara
bir daha vurulmaz ki
çağırarakla dönmez ki
giden bulutlar geri
ne oldu birdenbire
nere gitti koca bedri
yani şimdi susturdular öyle mi
susturdular o ağacı
susturdular o denizi
o evreni susturdular öyle mi
yani şimdi kapattılar
o güneşli pencereyi
öyle mi

peki ama kardeşim birşeyler deyin bana
susturun sessizliği/konuşturun aydınlığı kardeşim
davul çalın horon tepin kurşun atın örneğin
birşeyler deyin bana

ne koydular yerine o kocaman boşluğun
ya nereye yazdılar
bu koskoca puşluğu
evet ama kardeşim birşeyler deyin bana
11 temmuz acısından

kurtarın beni

(temmuz, 1980)

ÖNSÖZÜM SONSÖZÜM

sevmek zorunda değilim elbette ki herkesi
herkes beni sevsin diyecek denli de aptal değilim
ama işte önsözüm de sonsözüm de şu benim
düşmanımın ölmesini istiyorsam kahrolayım

seviyorum - yaprakta güneşin damar damar dolaş-
[masını
seviyorum - ipekte yünde pamukta ketende insan sı-
[caklığını
seviyorum - koygun aklığını sıcacık sütün
zeytinin kara yeşil yemyeşil bereketini
ekmeğin kokusunu
saldırgan morunu incirin
ve denizin o çok bilmiş mavisini seviyorum
ipekler içinde tiril tiril güzelliğini insan etinin
inanın ki seviyorum

o yakamoz var ya o sıcak denizlerde
o karanlık mavide
o saydam karanlıkta
o çarpıcı yakamoz
yakamozu var ya insan teninin - o karanlık sularda

inanın ki istemiyorum

hiçkimsenin yoksun kalmasını bunlardan
o çocuğun sevincinden
o kadının yürek yakan güzelliğinden
düşmanımın bile yoksun kalmasını istemiyorum

şu güzelim ağacı görmeden geçecek
o tansıklar yaratan makineye dudak bü-
lkecek

şu pamuk bulutlu haziran göklerine
şu doyumsuz güllere bakmadan bakacak
bir mutsuz âdemi
neyleyim ben a dostlar

temmuzun ısırın sıcaklığını
evet ama hep birlikte

incirin çıtır çıtır balını
evet ama hep birlikte

gün doğarken gün batarken denize
evet ama hep birlikte

bayılırim yağmurda yürür gibi konuşarak sevişmeye
bayılırim fırtınaya - fırtınada öpüşmeye
öfkedeki güzelliği ben nasıl yaşayayım
kendi başıma?

açlık olsun düşmanımız
yenelim
zorba olsun düşmanımız
yenelim
gülelim elele
şu görünen yıldızların altında

pek de güzel günler görerek
geldiğimi söyleyemem bugünlere
söylersem yalan olur
güçleri yetseydi eğer
bir bardak suda boğacaklardı
şu kimsesiz canımı
derimden davul yapıp çalacaklardı
ölsün istemem düşmanım bile
görsün isterim utkumu - evrensel başarmışlığımı
gücümü haklılığımı
görsün anlasın isterim
kan ve zulüm üstünde oturmadığını
uğruna can koyduğum günlerin

dostlar
anlayın beni
lâcivert gecemizi çizip duran
o şimşekleri
olumluyla olumsuz
verir bize
nice devlet göçüp gider
yıkılır hükümetler
olumluyla olumsuz verir bize
sonrasızlığın güzelliğini
ölülerdir anlamayan bu gerçeği
bu gerçeği yadsıyanlar
ölülerdir dostlarım

sevmenin eytişimi
özlemenin eytişimi
sevinmenin mutluluğun sevişmenin
nefretin eytişimi

daha biz nelerin neresindeyiz
üç boyutun çemberinde
daha neyiz ki biz

KIRKI GEÇMEK

bu yürek çarpıntısını bir de yirmilerde yaşamıştım
bulutlarda dolaşıyordu başım
durmadan uzayacağım
uzayacağım
kavakları aşıp gidecek boyum
sanıyordum

yürek değil
sekiz silindirli motordu sanki
ciğer değil
kaptanıderyanın yelkeni sanki
dar gelecek birgün dışım
mayalanıp köpüren içime sanıyordum

kollarım hep böyle urganlaşacak
geyikleri sarar gibi boğalar
sütunları yıkar gibi samson'lar
sarıp sıkıp yıkıp ezip
o zaman da kaşınıyordu o şımarık uzantım
uzantım kaşındıkça
kendimi taştan alıp
sulara vuruyordum
nerde bir güzel görsem
kavaklara çıkıyordum aşkımdan

en güzel uykusuzluğumu
yirmilerde yaşadım ben
yirmi yılda nerden nere gelmiş olabilir ki dünya
yirmi yılda nerden nere gelmiş olabilir ki ülkem
ama ben
yirmi yılda
bir krallık yol aldım

bu kulak çınlamaları
bu sürekli sinirlilik
durup durup zorlanması yüreğin
karıncalar gezinmesi gövdemde
bu şaraptan korkuşlar
bu mide yorgunluğu
iyi göstergeler olmasa gerek

niçin rahat dinleyemiyorum şu flütü
şu kemanda niçin böyle gerginim
niçin duramıyorum durduğum yerde
nere gidiyorum böyle koşarak
beni böyle soluk soluğa
kovalayan kim
önümden kaçıp giden ne
neyi kovalıyorum

şu anda kömür söküyor kolumun biri
kozlu'da tavşanlı'da
biri asfalt döküyor elgördülük bulvarlarda
bir elim dizgide basımevinde
biri direksiyon kullanıyor toroslar'da ziganalar'da
sıvas'ta harmanda bir elim
bir elim pamuk topluyor çukurova'da
tütündeyim çaydayım fındıkta pancardayım
şarter çekiyor karabük'te bir elim
bir elim mekikte malatya mensucat'ta
bağlama çalışıyor bir elim
bir elim ağ topluyor karadeniz'de
domates yemiyelim mi çocuklar
kavun karpuz yemiyelim mi
eti cızırdatıp mangalda közde
rakıya vurmayalım mı çocuklar
yani yumulmayalım mı şu dudaklara
şu beli sarmayalım mı
bunca işin hangisine
hangisine koşturayım şu ellerimi

kitaplar harman harman
vakit var mı okumaya
kâğıtlar tomar tomar
vakit var mı yazmaya
eeee çocuklar yani siz de
insaf bre çocuklar
yürek mi dayanır bütün bunlara

siz siz olun çocuklar
otuzbir çeker gibi harcamayın günlerinizi
zırt dediği yerde zurnanın
dolaşır yoksa çocuklar
şeyiniz çarşafılara

(1971)

edilecek sözüm vardı
edemedim hiçbirini
yazılacak yazım vardı
yazamadım
dosyalar dolusu not
defterler dolusu taslak
kimi şiir
kimi öykü
kimi roman
kimi oyun

sabahın güzelliğini kâğıtlara dökmeyi
akşamın dinginliğini kâğıtlara dökmeyi
nasıl da istiyorum
geceyarısı uyanıp birdenbire
sigara içmek istemeyi yazmak
sokaklarda birbaşıma
dolaşmak istemeyi yazmak
itlerin dünyasını esriklerin dünya-
[sını
gidecek hiçbir yeri olmayanların
taşralı garipliğini
yazmak

simitçinin simit kokan sesini
sahlep satıcısının sıcak soluğunu
gün doğmaya yakınken
gün doğarken
kâğıda dökmek istiyorum

daha hiçbir şey yapamamış gibi bakıyorum dünyaya
söylenecek sözüm var daha
yazılacak yazım var

ne söyledim doya doya
ne dökemedim akkâğıda tutkularımı

şu anda yüz bin kitap çıktı belki dünyada
hiçbirini okumaya
elimi bile sürmeye kapaklarına
fırsat bulamadım

bırakın yenilerini
eskilerin binde birini bile
okumuş değilim daha

sinemalar öyle uzak öyle yabancı
tiyatrolar öyle
ne sergi ne konferans
hepsi hepsi duruyor zimmetimde
tatil de yapmadım için kötüsü
denizler ormanlar dağlar da zimmetimde
yani ben
şarap içtim desti desti
nasıl yapıldığını bile görmeden şarabın
yani ben
boşalttım içlerini günlerin
buruşturup buruşturup
attım çöplüğe
taşıdım çöplükleri
daha büyük çöplüklere
kimler yığmış bu çöpleri demeden
edilecek sözüm vardı
edemedim

(1982)

İÇİRMİYİN

içirmeyin bana dostlar/zorluyor kapaklarım
ben kendimi bilmez miyim/yükseldi su düzeyim
ola ki taşkın götürür kadife sevincinizi
ola ki silip süpürürüm mut dağlarınızı
içirmeyin bana dostlar/zorluyor kapaklarım

ben şimdi nasıl tutabilirim şu işsiz ellerimi
nasıl yatıştırabilirim bastırılmış öfkelerimi ben
susa susa biriktirmiş şu dilimi ben şimdi
ola ki yıkıp dağıtırim yoksul sevincinizi
içirmeyin bana dostlar/zorluyor kapaklarım

herkes gibi gelmez bana bu akşamlar çok yezit
erken düşmüş bir tetiğim ben her sabah
yaramı onarırken kuytuda/avcı tüfek doldurmada
bir elimde bir demet gül/bir elimde bir top ateş
içirmeyin bana dostlar/zorluyor kapaklarım

tek kişilik değil yüküm/yüküm dağlarca
tek kişilik değil acım/benim acım çağlar boyu
ben değilim bu bendeki/bu bendeki halklarca
ola ki bayrak açar uyuyan ağıtlarım
içirmeyin bana dostlar/zorluyor kapaklarım

YILLAR SONRA

seni kimler kaçırdı o güzel yazlarımdan - güzelim
nere gitti tohma deresinde - o ishaklı yalnızlığım
saçlarının uzun uzun o güneşli sarısı
yüzünün papatya sabahlığı - haziranlarımda
gülüşünün baharlığı susuşunun songüzlüğü
nere gitti sende benim olan o sonsuz özlem
seni kimler kaçırdı o güzel yazlarımdan - güzelim

sen gittin - kaba kilimlerde kaldı ayak izlerim
pırıl pırıl selvilerde görkemli cevizlerde
asma altı su sesi - alacalı güneş sofralarında
sen gittin - inanılmaz öksüzlükler yaşadım
düştüm çetin yollara - türkülere ağıtlara belendim
saçlarımda bulut oldun - alnımda demirparmaklık
seni kimler kaçırdı o güzel yazlarımdan - güzelim

ben çok çektim güzelim - karlı dağlar oldu başım
sen belki de mutluydun - güzel günler geçirdin
çünkü kaf dağında prenestin - soylu bir güzelliğin
yaklaşılmaz bir varlıktın - masallık bir acıydın
gözüme geldik birgün - bir dağbaşı durağında
bindik aynı trene - kavuştuk yıllar sonra
seni kimler kaçırdı o güzel yazlarımdan - güzelim

haziranım sarıgülüm yazgüneşim özlemim
nice nice sular geçti - bildin mi köprülerden
kaç bahar kaç sonbahar kaç çocuk kaç intihar
nerdesin sen nerdeyim ben ne söylüyor bu çizgiler
bu aynalar neden böyle yakından bakıyorlar
neler anlatıyor bu şarkılar - uzak geçmişimizden
seni kimler kaçırdı o güzel yazlarımdan - güzelim

ağlamak bir dağgülü - bir yanık orman belki
bir kurumuş çeşme belki - bir kimsesiz tutuklu
uçaklar otobüsler vapurlar telefonlar
haziranım sarıgülüm yazgüneşim papatyam
kime giydin o akları - kim kaldırdı duvağını
kim kokladı kim baktı - bağrına kim - yıllar önce
seni kimler kaçırdı o güzel yazlarımdan - güzelim

YARIGECE

yürür gecenin ortasında
bir o yana bir bu yana
tabancası osmanlı
pusatı cumhuriyet
durur gecenin ortasında
öttürür düdüğünü
çabuk ol hırsız kardeş
çabuk ol katil kardeş
bakmam gözünün yaşına

yoksulluk etmiş canına
tabancaya ne gerek
gecemiz bir öksürsün
sanırsın altıpatlar tabanca
yürür gecenin ortasında
bir o yana bir bu yana
çizer sokağı bir kedi
guruldar uykusunda güvercin
durur gecenin ortasında
kapılar bakmaz ona
gecemiz öttürür düdüğünü
evde sayım var kardeş
geçim derdi zor kardeş
bakmam gözünün yaşına

birazdan 24'ü vuracak saat
keyfimizce başlayacak bir yeni gün
mü dersin

umutlanma güzelim
iki takvim var yaşantımızda
biri götürür bizden
getirir biri bize

şimdi
şimdi
şu anda ne yapıyorsun

şimdi
şimdi
kimin ne düşündüğünü biliyor musun

birazdan 24'ü vuracak saat
az sonra ne haldesin nasılsın nerdesin
ben miyim beklediğin
yoksa başka biri mi
ne bekliyorsun ne bekliyorum ne bekliyoruz
gün ışıdı yazdı sabahını defterimizin
sen nerdesin ben nerde

ah
ne de acı bu gece bu sigara

durur gecenin ortasında
gecemiz öttürür düdüğünü
kardeş - bakmam gözünün yaşına

BAŞIM DÖNÜYOR

nasıl geçti bunca yıl
yürek bitkin
yürek yorgun
başım dönüyor

ne kaldı ellerimde geçip giden yıllardan
bir avuç tuz bir avuç kısır bulut
düşünmek bile istemiyorum
başım dönüyor

unut diyor - unut unut unut unut
başlayan gün biten sabah
unut diyor - unut unut unut unut
unutmak kolay olsaydı eğer
insan olmak neyimeydi

unut diyor yeni karım yeni işim
unut diyor yeni sevdam yeni tutkum
unut diyor dönüp gelen kırlangıç
unut geçen baharı

kim bana söyleyebilir
balinanın kaç bin yıldır
devrilip durduğunu okyanuslarda
atmacanın kaç bahar - serçenin kaç
karıncanın nerde bitip nerde başladığını
bana kim söyleyebilir şimdi şu anda

belki de saniyede - saniyenin onda birinde belki
doğup döllenip ölen
milyonlarca yaratık
şimdi bana kim kesin
şimdi bana kim gerçek

günden güne bir uçurum
sokaklarda yazılarda günaydınlarda
günden güne bir uçurum
yorumlarda sevgilerde gözyaşlarında
çeksem kolu neye yarar
patlatsam sinyalleri
yıldızlar anlamaz ki dilimden

çevirip başımı bakamıyorum
geriler
geriler
sonsuzluk imi

başım dönüyor

GÖÇE ZORLANAN

kundaklara belenmişiz bu topraklarda
karakışın karında
sıcığında temmuzun
bilenmişiz bu topraklarda
çeliklenmişiz

acımız
sevincimiz
umudumuz sevgimiz
bu topraklarda
çalıdan çırpıdan mağaradan da olsa
işte evimiz
utanmak bize düşmez
utanacak yüz varsa
utansınlar yurdu çiftlik bilenlerimiz

dünya büyük
evet büyük
dünya küçük
evet küçük
küçükse de büyükse de
darsa da genişse de
kanamış taşında dikeninde
ellerimiz ayaklarımız
bırakıp da gidelim nerelere
sevdiklerimiz yatıyor bu topraklarda

düne dün demek yetmez bugün
bugüne bugünse
hele hiç
işte bizim gerçeğimiz
gerçeğimiz

1/olay

yüzlerini gördüğümü pek sanmıyorum
yedi can yedi yoldaş
parlıyor geceleri tepemde
yedikardeşler'i gibi çocukluğumun
faruk ersan
efraim

serdar alten
lâtif can
üçü de işte şunlar
dörtlünün önündeki üç yıldız
osman nuri uzunlar
hürcan gürses ve salih
salih gevenci

en yaşlısı 51'li
yeni basmış yirmisine
en genci
yedi can yedi kardeş
8 ekim '78 gecesı
pazarı pazartesiye bağlayan gece
başkentte bahçelievler semtinde
biçildiler faşistlerce
biçildiler duyduunuz
biçildiler gördünüz
baktınız yüzlerine gazetelerde
baktınız ve sustunuz
ne franko madrid'inden dem vurun bana
ne şah'ın tahran'ından
ne de salazar lizbon'undan baylar
gerçek işte ortada

2/yansıma

canlarım umutlarım güvencelerim
salih serdar hürcan nuri lâtif faruk efraim
sığmıyor kafesine bu gece yüreciğim
bu haziran gecesi
bu iğde kokuları
bu gece birdenbire
 kaldırdım başımı başkentin kirli yıldızlarına
 yana yana yüreğim
 baktım çocukluğumun *yedikardeşler*'ine
 ve size birdenbire
 yedikardeşler dedim
canlarım umutlarım güvencelerim
salih serdar hürcan nuri lâtif faruk efraim
bak işte ordasınız - başımın üzerinde
 içinde yüreğimin

yorgunluğun böylesini hiç duymamıştım
kızgınlığın bu yanını tanımamıştım
belki yaşlandım artık
belki geceyarısı
belki iğde kokusu
belki yalnızlık
 bilmiyorum hangisi
sığmıyor kafesine bu gece yüreciğim
ısıklık çalmak istiyorum durmadan
boğmak için gözlerimde
 çakıp duran bulutları

3/uzaklaşan köprüler

geçmiş saat gecenin yarılarını
ne uyku
ne tünek
arada bir silah sesi
bir panzer
gümüş bir dere sanki yaklaşan şafak
çok ötelerden
milyonlarca yıldan beri hep böyle söker
ayırdetmez kentleri gömütlüklerden

başımı kaldırıncı yaz geceleri
anlatılmaz bir acıydı *yedikardeşler*
anamın süt kokulu masal göğsünde

ne coğrafya bilirdik ne astronomi
samanyolu bir masaldı bitmez tükenmez
sokaktaki kavganın çok ötesinde

batardık o altın parıltılı akşam yıldızıyla
temmuz gecelerinde
doğardık dünyamıza tanyıldızıyla
oyunlar oyuncaklar türküler ülkesinde

yıllar geçti üstümüzden - geçer gibi bulutlar
savruldu ömrümüz yapraklar gibi
nice yakın nice sıcak
acıların arefesinde

süt bitti masal bitti *yedikardeşler* bitti
daldı tozlu sokaklara çıplak ayaklarımız
ekmeğin kandan geçen serüveninde

sokakta kavga vardı işyerlerinde kavga
astronomi derslerinin büyükayı'sı
kalmıştı kavganın çok gerisinde

ateşlerden geçtik geldik ak bir yola düştük geldik
yaşamadık belki ama yaşamayı öğrendik
çelikleldik haksızlığın örsünde

yıllar sonra bir haziran gecesi
bakıyorum çocukluğun *yedikardeşler*'ine
gülümsüyor yedi yiğit yedi kan damlasında

alınları ışıklı yüzleri bahar bahar
güzel günler yolcusu yedi can yedi yoldaş
'78 ekiminin bir kahpe gecesinde

yürüyorlar bayraklarla güzel günlere
yürüyorlar kalleşliğin alçaklığın üstüne
büyüyerek milyonların sesinde

canlarım yiğitlerim barış güvercinlerim
salih serdar hürcan nuri lâtif faruk efraim
derim ki ben size bu şafak öncesinde
kurtulacak benim ülkem kurtulacak ülkeler
şafak söker gibi sökecek
kurtuluş - hey kurtuluş
türküleşe türküleşe halkımın öfkesinde
(Haziran, 1979)

BOZKIRDA YEŞİL TÜRKÜSÜ

sen insanı ne sanırsın bozkırda
sen bozkırı ne sanırsın insanda
oralarda başka olur bu türküler
yiğidim
hele de geceleri
kol kırıkken yen içinde
hele de

ağır bir kış
bir zorba düzen gibi
oturmuş döşümüze
bir umarsız dert gibi geçmiştir üstümüzden

kuyunun dibindesin
kuru çul üstündesin
yönler şaşkın yol belirsiz
gurbet bir eski sakız
bir eski türkü sıla
ocakta kara tezek
dolana kış dolana
orta yerde bir yatak
dolana gün dolana
başucunda bir tas su
dolana can dolana
kimler çıkar bahara
kimler görür baharı
sarı çiçek mor menevşe
kime kokar ne belli

kuyunun dibindesin
acılar içindesin
pas demiri kemiriyor
dişin dişe düşmanlığı
ezelden biliniyor
oralarda başka olur bu türküler yığdım
yakalar da adamı o erinlik çağında
savurur çılgınlığa oy mecnun mecnun

bakır dağlar arasında bir tutam yeşil
ben yeşilin böylesini görmedim
yeşil değil
yeşil değil
yemyeşil bir öldürüm bu
yakalar da adamı o erinlik çağında
savurur yalnızlığa
ben özlemin böylesini görmedim

şu yandan bakarsınız
toztoza savrulan bir koca harman
çın çın öter şu yandansa
kocaman bir çandır kimsesiz bozkır
dev bir çekirgedir kımıldanır güneşin ortasında
bir kağıdı tekerleğini döndürür
ha döndürür
bir yaşlı karınca
kara kaya gün altında cehennemleşir
kartal çizer yükseklerde ölümü

şu yandan bakarsınız bir kucak yeşil yonca
bir dikdelen deler durur ögle sessizliğini
yeşil bir inek böğürür yeşil bir kuzu meler
yeşil bir erkek eşek/ucuca ekler a seslerini
yeşil bir su şırıldar/yeşil bir uyku çöreklenir
kuytuda

selvilerin tepesinde
salınır nazlı asmalar
yemyeşil bir yorgunluktur bostancının parmaklarında
dikensi bir yalnızlıktır çekingen kuytularda sevda
bir başka inceciiktir yüzleri kadınların
o kuytularda
saksılarda sekilerde örtülerde
yedi renkli bir nakıştırmak/konuşur özlem
sakaların uçtuğu dallarda
kuş gölgeleri sevişir
kara kavak bağır bağır bağırır yemyeşil yalnızlığı
kana boyar ishakkuşu ilkyaz gecelerini
çın çın öter bir çan gibi
kocaman bozkır
yakalar da adamı o erinlik çağında
savurur çılgınlığa
oy mecnun mecnun

ben sevginin böylesini görmedim
sevgi değil yeşile özlem bu
sevgi değil
kopkoyu bir karasevda

ORTADALGA

geceleri en sevdiğim eğlence
başbaşa oturmak ortadalgayla
dinlemek baştanbaşa ortadoğu'yu
yaşamak baştanbaşa ortadoğu'yu
müziklerinden
şarkılı seslerinden
yakalayabilirsem
bir de barokun ustalarını

o saatlerinde gecenin
sanki bir kuş beni alıp kanatlarına
çok çiçekli
çok renkli
yumuşacık bir bahçede dolaştırıyor
sonra aşırıp üstünden
evlerin ağaçların dağların
bilmediğim biryerlere ulaştırıyor

ortadalga
çoğunlukla arapça konuşuyor
araplar da birkaç türlü
kimi dinci şeriatçı
mister dolar'la kırıstırıyor
kimi basmış gibi tekme
poposuna emperyalizmin
sevinçten göbek atıyor

ya çok kızgın sesler geliyor ortadoğu'dan
ya da çok ağlamaklı
etinden et koparılıyormuş gibi bağırırlar da
yok değil
şaşkınlıktan sola saldıranlar da

azerbaycan dağlarından bir uzun hava
kerkük radyosundan bir hoyrat
romanya'dan kıvrak oynak ezgiler
yeşilli kırmızılı bol çiçekli

arapları dinlemek için
arapça bilmek gerekmiyor
burası yunanistan mutlaka
belki de teodorakis
burası arnavutluk
burası sofya
basıyorum düğmeye
«deli gönül gezer gezer gelirsin
arı gibi her çiçekten alırsın»
burası uzundalga türkiye

kocaman bir gül açıyor gecenin ortasında
vızz deyip uçuyor arı gönlüm
güneşe

(1974)

KAŞ'A YOLCULUK

yolsuz çiçeksiz
taşlı
yapayalnız ve bozlak
kamyonlar gelip geçiyor
tozutarak
otobüsler gelip geçiyor
tozların ortasında
kerpiçler arasında
tozlu bir asma
asma susuz
aşısız

okul nerde
okul yok
okul yıkık
kirpikleri toz içinde kadınlar
dudakları toz içinde
daltaşak yavrucuklar
toz içinde toz oynarlar
kaç bin yıl ötesinden
ahşap de kerpiç de taş de
dikilmiş çadır çadır
evleri var
sanki kayalarla bastırılmış etekleri
uçurmasın yel diye

sıvası yok
boyası yok
kapısının önünde
toz içinde bir asma
toz içinde - kerpiçsel bir yalnızlıkta
niçin asma
niçin susuz
niçin tozlu
niçin öyle kalakalmış
kurumuş otlarını bozkırın
yerden yere çalıyor ağustos sıcağı
yıkık yoksul kerpiç evler
yanmış küskün ahşap evler
harımlar göçmüş
izbelerde ne yenir nasıl uyunur

memeleri toz içinde keçiler
inip gelmiş tozutan kıraçlardan
yeşil benzemiyor asmanın yeşiline
üzülmemek elde mi

kadınlar girip çıkıyorlar
toz içinde kapılardan
kocakarılar
el sallıyorlar
gelip geçen otobüslere
yolcular çoluk çocuk
yolcular göç havasında
«oy nineler nineler
yük dibinde un eler»

üzülmemek elde mi

(1977)

METAZORİ

deselerdi ki
tek bir dil konuşacak bütün insanları dün-
lyanın

her kişiye bir candarma
her kişiye bir polis
acılar işkenceler ölümler
ilk ben giderdim herhalde
işkenceye ölüme

kuru soğan
bayat ekmek
ben ki en çok çekenimdir
acısını emek sömürsünün
buna karşı ben olurdum
ilk karşı koyan
dilde zorunluluğa

nasıl güzel ve tatlıysa karadenizli
güzel ve tatlı istanbulluyla
nasıl güzel ve tatlıysa
bingöllü tuncelili diyarbakırlı
ispartalı muğlalı antalyalıyla
nasıl güzel ve tatlıysa antepi
karşılıyla ağırlıyla erzurumluyla
öylesine tatlıdır ispanyolca türkçe hintçe arapça
öylesine tatlıdır almancayla isveççeyle rusçayla

karaormanların karanlığında
tibet'in yıldızlara değen yaylalarında
ganj'in kutsal sularında nil yatağında
sierra maestra'larda kahve topraklarında
sarınehir boylarında uzak filipin'lerde
hurmalıklarında irak'ın
iran'ın çöllerinde
sibiry'a'da sudan'da büyüksahra'da
madagaskar adasında yaşayıp ölenleri
dolduramam bir torbaya dostlarım
kıyamam bu evrensel güzelliğe dostlarım
nasıl benzer kuzeyin buzcuları
kongo'nun güneşçilerine?

dizçöküyorum geceleri
bir ilk inanmış gibi
radyo denen aygıtın önüne
ortadalga kısıdalga uzundalga
ses gelen yerleri bir bir kulaklıyorum
bir azeri türküsü azerbaycan'dan
şam'dan kahire'den bir şarkı
bir politik haber belki belgrat'tan
napoli'den frankfurt'tan sofya'dan
moskova'dan atina'dan bir ezgi
bir demet kırçiçeği
bütün bir ortadoğu
arapçası çincesi türkçesi farsçasıyla
sarışını kumralı esmeri karasıyla
dopdolu bir dünya
bir demet kırçiçeği

bir kaval dinliyorum birinden
birinden bir tambur taksim
birinden bir bağlama
derken bir orkestra
herbiri bir ayrı çiçek güzelliğiyle sarıyor beni
çoşturuyor ruhumu geceyarılarında
ve mutlu oluyorum inanın
yeni çiçeklenmiş bir ağacın altında
resim çektirir gibi
bir aile resminin ortasında sanki
gülüyorum dünyaya

deseler ki
aynı dili konuşacak
bütün insanları dünyanın
herhalde hayır diyen
ilk ben olurdum
hem de
bütün dillerdeki başkaldıran
sözcüklerden bir demet yapar
onunla haykırırdım dünyaya
hayır hayır hayır
kıymayın insanlığa!

(1974)

SEN ÇOCUK

sen daha
balık yumurtalarına bile
daldırmamışsın ellerini
a çocuk
balıkların ağlarda
nasıl çırpındığını bile
görmemişsin sen daha
bir damla su gibi uçup gittiğini
o okyanus gözlerin
ve susuz çiçekler gibi ürpererek
solduğunu o parlak derilerinin
sen daha görmemişsin
a çocuk

sen daha
ateşli gözlerinde güneşler yanıp sönen
balta gibi boğaların
bilmezsin o mağrur taşaklarının
nasıl kırıldığını
koparır gibi yiğit bir boynu
ve o güneşli gözlerin
nasıl da an an sönüp karardığını
aşkın nasıl da cançekiştğini
ıslak burunlarında boğaların

o yemyeşil o çiçekli çayırların nasıl da
gelincikli buğday tarlalarının ve kekikli kırların
o rüzgârlı bayırların
nasıl da
kar köpüklü suların nasıl da karardığını
nasıl da dindiğini tozkoparan fırtınaların
sen daha bilemezsin a çocuk

sen daha bir kilo pirzolanın
dağlardan nasıl toplandığını
bir tek simit için kimlerin ter döktüğünü
benekli yumurtalardan kartalların nasıl uçuştüğünü
bakırın nasıl sinileştiğini demirin nasıl bıçaklaştığını
yılanların nasıl seviştiğini tırtılların nasıl öpüştüğünü
sen daha görmemişsin a çocuk

sıtmayı bilir misin
kolların bağlanarak dövüldün mü hiç
ayak bileklerinden bağlandın mı trenlere
bir baştan öbür başa

asmalarda salkımlara nasıl ben düştüğünü
ben düşen salkımları
kuşların nasıl gagaladığını bilir misin
dağlarda neden hasso derler hasan'a
babaya neden babo ali'ye neden alo
ayşe'ye neden ešo
sen bilir misin
ya nasıl savrulur oğul arılar güneşin ortasına
ölü balık neden yüzer karınüstü
sen bilir misin
sen hiç balık tuttun mu karanlık çaylarında bozkırın
sen hiç akrep çıkarttın mı yuvasından çukurova'da
sen hiç değdirdin mi ellerini kuş yuvalarına
tosbağalar nasıl çiftleşirler
develer nasıl
görmüşlüğü'n var mı senin
erkek serçenin erkekliği neresindedir
dişi serçenin dişiliği neresindedir
ya midyenin neresinde a çocuk

ipek nasıl sağılır dutların sütlü yapraklarından
tırtıl nasıl haşlanır o suçsuz kozasında
sen bunları nerden bileceksin a çocuk
sen hiç gördün mü ki a çocuk
belini nasıl kaldırdığını bir dişi kelebeğin
çiçekte
yumruk kadar bir köpeğin nasıl başaçıktığını
bir sürü
azman itle
inek nasıl boğalaşır boğasayınca
kedi nasıl cıvıklaşır erkekseyince
nasıl da çirkinleşir
nasıl da küstahlaşır
sen hiç gördün mü

ya sen nerden bileceksin a çocuk
dünyanın en güzel tırtılının
ceviz denen ağacın
acılı yapraklarında dolaştığını
ve hastanın sarı sıcak gözlerinde karpuzun
karlı karlı dağlar gibi savrulduğunu
sen nerden bileceksin a çocuk

sen daha kovulmanın bile ne demek olduğunu
bilmiyorsun ki
sen daha açlık korkusunun ne olduğunu
bile bilmiyorsun ki
sen daha horlanmanın ne demek olduğunu
sen daha bilmiyorsun ki nedir can güvenliği
vergi vermek ne demektir
asker olmak ne demektir
hapis yatmak ne demektir
sen daha bilmiyorsun ki

su neden küçüğündür/sofra neden büyüğün
hiç düşündün mü
işleyen dişler demişler/ne demektir yani bu
peki ya bilir misin a çocuk
bu bankalar neden böyle korunur ordularla
paralar neden böyle çelik kasalardadır
patron demek erk demektir
düşündün mü hiç

işçiler gibi selamlaştıklarını
işçi karıncaların
ve çiçekten çiçeğe o işçi arıların niçin
düşündün mü

sen daha böğürmedin ki bağılı boğalar gibi
sen daha dişlemedin ki
demir kafesini kaplanlar gibi
sen daha kanat vurmadin ki kafesine
tutsak bir kuş gibi
sen daha görmedin ki
alacaklı yüzü nedir
nasıl titrer umarsızın dudakları
a çocuk
sen daha görmedin ki

devlet nedir
bütçe nedir
kamu nedir
a çocuk
sen bunları öğrenmedin ki

ben neden ah çekerim her gece sokulurken yatağa
neden ah çekerim her sabah gün vurunca yüzüme
ve neden sigaraya davranırım gözümü açar açmaz
sen nerden bileceksin
günlerimi yaşasan sen
anlarsın
yıllarımı yaşasan
düşlerimi bilsen sen
ana avrat sövdüğümü neden
her gün her gece
niçin sana yıktığımı şapkamı
günaydın diyene neden ters baktığımı
anlarsın

gördüm ve yaşadım a çocuk
insanları bitkileri hayvanları içiçe
balta gibi boğaların nasıl öküzleştirildiğini
kaplanın kafeste ete köleliğini
gördüm ve yaşadım
a çocuk
taşakları kırılmış bir boğanın yanbaşında
kahkahalar attığını köylülerin
ve korktum
sabahlarım karardı a çocuk
bulamadım yörüngemi günlerce

kara toplar gibi
dönüp durdu güneşlerim günlerce
ormanlarım yanıp yanıp kül oldu
kavruldu ekinlerim
dişledim zincirlerimi
geceler boyu düşlerimde
sen daha görmedin ki bunları
etinde duymadın ki sen daha
benim duyduklarımı

ben hep inilerim uykularımda
burulmuş boğalar gibi inilerim
yanmış ormanlar gibi
yakılmış kentler gibi inilerim
ben hep inilerim uykularımda
mutluluğun üzerinden
nazi tankları geçmiş
uykuda bir köy gibi
inilerim
köpekler parçalar beni durup dururken
tef çalıp dönerler maymunlar çevremde
derin derin kuyulardan
uzatıp başlarını yılanlar
yalarlar parmak uçlarımı
yanaklarımı

ben hep insan kılıklı canavarlarla
boğuşurum her gece
tek bir polis bile koşmaz
benim imdat çığlıklarına
her sabah tırnaklarım ve dişlerim kan içindedir
her sabah caddelerden
bulup birleştiririm parçalarımı
her sabah korkunç yorgunumdur
on kadınla yatmış gibi
ya da çıkmış gibi uzun süren sığınaklardan

ben her sabah günümü
yeniden yaratmak zorundayımdır
masallarda anlatılan o böcek gibi
masallarda anlatılan yiğitler gibi

sen nasıl anlarsın a çocuk
benim otuz yılda çektiğimi
bir gecelik zamanda
sövgüleri silah gibi kullanmak
istediğimi bir anda
sen nasıl anlarsın a çocuk

hayvanları hem çok sevip
hem hiç sevmediğimi
sen nasıl anlarsın a çocuk

sen daha düşmedin ki ana karnına
sen daha düşmedin ki toprağa
sen daha kullanmadın ki tırnaklarını
gözlerini dişlerini a çocuk

aaah

ben çok yaşlı bir bebeğim
analar kundağa sarmamış beni
türkülerim hep gidenler üstünedir

a çocuk

ağlamak yormaz beni bu karanlıkta
ateşlerden geçmişim ben
kıranlardan kıyımlardan

feleğin çemberinden a çocuk

sen nasıl boğuşacaksın
bu kokuşmuş düzenin çakallarıyla
sen daha bir tek kara zeytin bile

toplamamışsın
o köpüklü bağlardan
bir tek üzüm tanesi bile

sen daha tohum tohum
sen daha bebek bebek
sen daha yavru yavru

MOTOSİKLET

indik motosikletle
göller yöresi'nden
antalya üzerine
azime
ömer
ve ben
direksiyonda ömer

hey gözünü sevdiğimin ormanı
orman değil
sanki deniz
deniz değil
sanki uzay
korktum ağaçların fısıltısından
türkçenin yeşilinden
yeşilin türkçesinden

mersin dalı
aman durun koklayayım
zeytin dalı
öpeyim n'olursunuz
o zakkum çiçekleri
bırakılmış yabansı
köprü ayaklarında
incecik bileklerinde kocaman meyvaları
yemyeşil yaprakları kızıl çiçekleriyle
nar ağaçları
nasıl da andırıyorlar
bir elinde bir çıkın
bir elinde bir çocuk
karnı değmiş burnuna
umarsız bir gelinin
tarlaya gidişini

zeytinler duman duman
aşısız
narlar da öyle
sanki tarla sınırında doğurmuş anam beni
öylesine anlıyorum ki
bu derin vadileri
bir yanım gelecekte
bir yanım zindan

başım döndü bakamadım
uzakçıl gözlerine
yavru ceylanın
doyamadım gönlüm gibi akan sulara
hey gözünü sevdiğimin ormanı

çamlardan sakız akıyordu
ıssızlık çınlatırken koyakları
öptüm güneşi
öptüm yeşili
maviyi öptüm
uçar gibi geçerken kendi rüzgârımızda
yağmurcana sarıyordu yalnızlık bizi
ürkütüyordu
uzandım ağzıma
bir damla çamsakızı
hey be!
genceldim birdenbire
içmiş gibi ormanı
çam kokuyor soluğum

bırakın beni burda
bırak beni kardeşim
sen çek git!

motosiklet dediğin
tepelerden yel gibi
derelerden sel gibi
aşıp aşıp gitmeli
inletmeli ormanları
bir erkek geyik gibi
bu maviden kopartmalı insanı
o maviye atmalı

motosiklet dediğın
düş gibi
özlem gibi
umut gibi olmalı
hey gözünü sevdiğimin motosikleti
hey gözünü sevdiğimin ateşgöl çeşmesi

cırcırböceğine
cırlangıç diyorlar oralarda
ormanın içlerinde
mürverden yapılan pat pata da
patlangıç diyorlar
hey gözünü sevdiğimin türkçesi
ameleye ağa diyen
civelek türkçem benim

indik motosikletle
göller yöresi'nden antalya cennetine
hey gözünü sevdiğimin motosikleti
hey gözünü sevdiğimin ormanı - cırlangıcı
patlangıcı

(1975)

ÖLÜMÜN GÖRÜNTÜSÜ

öte
öte
en öte

ötesi
ötesi
en ötesi

korkuların kuşkuların avuntuların
bittiği yer
sustuğu yer
orası
bitkilerin en ötesi
hayvanların suların
yellerin en ötesi
orası

büyük
iri
 kocaman
Çok kocaman ve renksiz
sarı belki
 sarısız
boyut belki
 boyutsuz
biçimsiz bir biçimin
kayasız bir kayalı ın
 altında kalmış gibi
orada
taa orada
 rt lerin en altında
suların en altında
sonsuzlu un en altında
 kalmış gibi en altında
 altında
 en altında

ötesi
en ötesi
 orası
adı yok sözlüklerde
daha oluşmamış imgesi
 korkusu sokak sokak
 korkusu ev ev
 korkusu an an

sarı
sarı
sapsarı
 bildiğiniz sarı değil

kara
kara
kapkara
 bildiğiniz kara değil
herkes nasıl düşünüyorsa
herkes nasıl tasarlıyorsa
 öyle işte
 o biçim

kıpırtısız devinimsiz lekesiz
çıkışsız ağlamasız gülmesiz
korku belki
 korkusuz
acı belki
 acısız

öyle işte o biçim
biçimsiz bir biçim belki - o değil

ben işte oradaydım
o kayanın altında
kaya değil kaya değil
kayamsı bir kitlesizlik
sarı değil sarı değil
sarımsı bir sarılık
oradaydım bu gece - orada bir başıma
hayır yoktu hayır yoktu hayır hayır o da yoktu
biçimsiz bir biçimdi o - çok boyutlu gördüm onu
başka bir boyut yoktu

SEN BİLİRSİN

hava hepten rakıladı *balaban*
oturmanın vakti geçti
şey gibi
ya söyle rakı gelsin
ya da bırak ben gideyim rakıya
sen bilirsin

o deniz orda mıdır öyle zeytin ormanı
yoksa benim içimde mi
balaban
ne söyler şu fırtına
nere gider şu gemi böyle gamsız tasasız
bu kıyılar nerde biter *balaban*
sen misin o
orda duran
o yağmurlu hapisane sabahı
o demir parmaklıklar
ben miyim bu
bu sıkıntı bombası
zincirlenmiş fırtınası
bu gönüllü sürgün ben mi

düşünmenin vakti geçti
şey gibi
ya bana bir türkü söyle kanatlısından
ya da bırak bağırayım
balaban
sen bilirsin

yılğın filan değilim yanlış anlama
bezginlik bıkkınlık yalnızlık belki
o da değil o da yetmez
 sözcük para değil ki
yeni sözler bulmalıyız
 yeni renkler bulmalıyız *balaban*
bu çok sesli bunalımın adını koymalıyız

hadi boya şu denizi n'olursun
renklerini ben vereyim sen boya
bıktım çevrintide dönüp durmaktan
 tükürmekten içine bu soysuzluğun
can derdine düşmüş koyun
 kasap horonda
bitsin artık bu pis oyun
 n'olursun
hadi boya şu denizi gönlümce
dikilmenin vakti geçti
 şey gibi

ya getir şu denizi doldur içeyim
ya da çekip gideyim bu evcillikten
sen bilirsin

(1978)

LAPİNA BALIK MIDIR?

bizim garip orhan veli
 «lapinaların en harelisi»
 diyor bir şiirinde
ben bilmem - anlatırlar
balıkların adlarından
 nasıl tespih yaptığını
 orhan veli'nin
ve nasıl bir ciddiyetle çektiğini
 bu özgün tespihini
 şiirli şaraplı söyleşilerde
ben bilmem
anlatırlar

kimi horoz dövüştürür
 kimi top oynar
kimi de benim gibi
ucuz balık aranır balıkçı tablalarında

gördüm lapinaların en harelisini
 kumla'nın denizinde
 on yaşında bir çocuğun
 oltasının ucunda
tıpkı bizim gibi çırpınıyordu
 iki mavi arasında
ölüyordu bizim gibi
 sola sola haresi

balaban da gördü bunu
balaban'ın fırçası da
dağlar vardı fırçasında bizim ressamın
dağlarda çarkıfelek gibi insanlar vardı

lapina kaldı orda
kumla'nın denizinde
çocukların arasında
iki mavi arasında
öylece

lapina balık mıdır?

(1978)

UMUT

ahmet'i vurdular
 gömdük
mehmet'i vurdular
 gömdük
ali'yi ayşe'yi mustafa'yı fatma'yı
en güzeli
en yiğidi
 vurdular
 gömdük

bekledik ki
bir el çıkar biryerlerden
 toparlar yakasını kıyıcıların

günler geçti aylar geçti
 ve yıllar
 gelmedi o
 çıkmadı o
 yapışmadı yakasına
 canalıcının
tabancası duman duman
 bıçağı kanlı
gezer durur kahrolası
 bulvarda gün ortasında
dünya şaştı
 biz şaşmadık

biz bu canı sokaklardan toplamadık
bre

kazma kürek balta tırmık
kurtuluş savaşını bunun için vermedik
istiklâl madalyalılar hâlâ sokakta
gazileri törenlerde
boşuna alkışlamadık

kavgaysa
işte kazma işte tırmık
sorun da
anlatsın ağıtlarımız

gelin şöyle
gelin beyler
kahpeler
biraz da siz taşıyın bu kanlı tabutları
biraz da siz ağlaşın başında tümseklerin
döve döve o hayvansı dizlerinizi
vura vura düşünöze insanlar gibi

(1978)

YENİ İŞGALCILAR

silahlarla girmiyorlar günümüzde
açıkta taşıyorlar yani silahlarını
ne tankları görüyorsunuz caddelerde
ne de karınları bomba dolu
uçaklarını havalarınızda

sivildirler
diplomattırlar
berberden yeni çıkmışcana sinekkaydı
ve pudralıdırlar
smokinli fıraklı
baloya gidiyormuş gibi inerler
uçaklarından arabalarından
akşam gezintisine çıkmış gibi dolaşırlar aramızda
vitrinlere bakarlar ilgiyle
senden benden daha rahat
daha kuşkusuz

hem de bizim dilimizi
bizden de güzel konuşarak
hem de bizler gibi dizilerek
kurtuluş törenlerinde
çiçekler bırakarak şehitlerimize
bizler gibi alkışlayarak törensel gürültüleri

dolaşırlar aramızda
bizleri tartıp
tasmalayarak

doğma büyüme buralıdırlar
sanki
girdisini çıktısını bu toprakların
hepimizden daha iyi bilirler
hepimizden daha rahat sokulurlar
sana bana
yasaklanan yerlere
dolaşırlar daha rahat
sana bana yasaklanan yerlerde
öyle bir an gelir ki
sanki onlar sahibidirler de bu toprakların
bizler yabancılarız
çekiniriz karımızın koluna girmeye
caddelerde
balkonda dostlarla oturmaktan korkarız
onlarsa çın çın öttürürler kısıtlı gecemizi
dokunulmaz ilişilmez balolarıyla
bu neyin balosudur ki beyler ağalar
sızlar kurtuluş savaşından biryerlerimiz

silahlarla girmiyorlar günümüzde ülkelere
diplomasi deniliyor bu savaşın adına
bir satranç havasında - bılardo rahatlığında
göçüp gidiyor bir ülke
bakmışınız
bir başka yere
bir sabah kalkıyorsunuz
zeytin uçmuş sofranızdan
etiniz sütünüz kurufasulyeniz

kunduranız
paltonuz
ev kiranız uçup gitmiş sessiz soluksuz
en çok alkış beklediğiniz bir sırada
bakıyorsunuz
son verilmiş işinize

demiri bu toprakların
kömürü kromu bakırı bu toprakların
haşhaşı pamuğu fındığı tütünü bu toprakların
giderek yavan ekmeği
bulguru yarması bu toprakların
bir gün bir de bakıyorsunuz
düşman düşman
durmuşlar size

deniz düşman
orman düşman
yol düşman

masal değil
troya destanından
tahta attır o

(1978)

EVLİLİK

seninle ben
biz ikimiz
ters koşulmuş öküzleri andırıyoruz

sen o yana çekiyorsun
bense bu yana
ne toprak sürülüyor
ne de yol alıyor araba.
yıllar yıllar yıllar var ki
yerimizde sayıyoruz

seninle ben
biz ikimiz
tek kurşunla vurulmuş iki düşman gibiyiz

senin kara dediğine
ben ak diyorum
senin alkış tuttuğunu
ben düşmanca yeriyorum
ama işte kopmuyoruz
birlikte gidiyoruz sonuçsuzluğa

seninle ben
biz ikimiz
yanyana getirilmiş
iki karşıt dizeyiz

(1978)

OZANIN EVİ

duvarlarda tablolar
konuşmadan bakıyorlar
duvarlardan ötelere
bakmıyor pencereden hiçkimse
pencereden bakar gibi yapıyor
herkes kendi içine
kendi belirsizliğine

birinin elinde kalem
karalıyor kâğıdı
boşluk bırakmamacasına
birinin sigarası
yanıp yanıp sönüyor
her yanıpta bir konu
her sönüşte sonuçsuzluk
biri bir kitabı anlamadan okuyor
bakar gibi anlamadan sokağa
biri dipleriyle oynuyor
tırnaklarının
hepsi de ilintili birbiriyle
hepsi de başka dünyalarda
bırakılmış bir sarayda
temizlik yapar gibi

saat kaç dedim kuzum - saat dünkü bu vakit
saat kaç dedim kuzum - saat dünkü bu vakit
renksiz bir kelebek dolaşıp duruyor
duvarlar arasında
konamıyor bir yere

g rebilsen a lardın - a lardın hıçkırarak
senden bana benden sana
konup kalkan o kelebeği

(1978)

KARIMLA KAVGA ETTİK

karımla kavga ettik
balaban yanımızdaydı
ankara - gemlik yolunu
birlikte geçtik balaban'la
kavganın nedenini konuşarak
hem de direksiyon başındaydı balaban

çok kötü günleri de oldu evliliğimin
çok güzel günleri de
kimseye anlatamazsın kimi çelişkileri
kimseyi katamazsın bu çok yönlü oyuna
üstelik de çok eski
üstelik de harcıâlem

geceleyin girdik kumla koyuna
karanlığı yutmuştu kumla denizi
yıldızlar parlıyordu çıtırtıyla
üstelik samanyolu bile vardı
herkes herkesin yardımcısı
evlilik konusunda
herkes herkesin akıl hocası
arabanın çamura battığı yerde

neyin öznel neyin nesnel olduğunu
birtürlü anlayamadım
özel nedir genel nedir -anlayamadım
kişisellik nerde başlar
kamusallık nerde biter
anlayamadım
hükümete sövmek genel
ve de kamusal-
-mış da
geceleri yıldızlara bakıp bakıp
ah çekmek
özelmiş
öznelmiş
kişiselmiş
iyi mi?

(1978)

BURSA HAPİSANESİ

bursa hapisanesinin önünden geçtim
temmuzun sonlarında
bedrettin vurulalı onbeş gün olmuş
kurumamış kanım daha - caddede

akşamdı
pembeler düşmüştü
keşişdağı da denilen
uludağ'a
şeftali bahçeleri gölgelenmişti

bayılırım şu bizim türkülere
«*basma da fistan*
giyemem aman»
hey ulan kahpe devran
demek yetmiyor
uludağ'ın eteğinde bir kara zindan
okşayarak geçiyor bileklerini
okşayarak geçiyor kapısından
ressam balaban
hey ulan kahpe zindan
hey ulan deli duman
gençliğimiz
demek yetmiyor

bir yanda şeftali bahçeleri yeşil bursa'nın
bir yanda dillere destan uludağ
salmışlar beygirleri bursa bahçelerine
 yiyemesin diye yoksul emekçi
 şeftaliyi ucuza

hem vallahi hem billahi
ezildi yüreciğim ayak altında
ezdikçe
güzelim şeftalileri
 bursa'nın beygirleri

uyuyan bir canavara
alttan işleyen bir yaraya
 bakar gibi baktım
 ne yalan söyleyeyim
 balaban'ın
 yıllarını yiyen zindana

bir ormanın yakılması değil bu
bir köprünün atılması hiç değil
bir insanda bir sınıfın
sınıfta kurtuluşun
sınıfta kardeşliğin
vurulması bu

taradım dilimin en vurucu sözlerini
şöyle ağız dolusu
şöyle yüreksoğutan
tek bir sözcük bile bulup
savuramadım

vuramadım söze ben
anla beni balaban

(1978)

KUDUZ

kırk günde kudururmuş kuduzu alan köpek
dehşetli korkak olurmuş
kelebek kuş insan şiir
devinene saldırırmış

kolay olmayacak korunmak belki
salyası tırnağı dişi pençesi
mavinin uçması sokaklardan
perdelerin kapanması
susması sofraların
küstahlığın artması
kaçışması kitapların
okulların şaşması
kolay olmayacak korunmak belki

(kelepçemin karasında bir ak
güvercin'den)

ÇOBAN İLE BEYKIZI

karın mı dedin
çocukların mı dedin
anan baban yakınların mı dedin
güldürme beni memet

sen şu ipin ucunu sıkı tut memet
sen şu ipin ucunu sakın bırakma
ben sana çok güzel bir masal anlatacağım
sen şu ipin ucunu sıkı tut memet

bir çobanla bir beykızı
çoban sevdalanmış beyin kızına
çoban tutadursun ipin ucunu
beykızını beyin oğlu alıp kaçırmış
çoban düşmüş dağlara

masal demek ne demek
ben şöyle istiyordum da
öyle olmadı da böyle oldu
oysa biraz böyle böyle
azıcık da şöyle şöyle olması gerekirdi
demek değil mi çocuklarım?

onlar ermiş muradına
biz gelelim koyunlara

ne olmuş koyunlara?

AYAKÜSTÜ

nasılsınız iyi misiniz
çocuklar nasıl
işiniz kaç paralık
ne yiyor ne içiyorsunuz
mideniz karaciğeriniz böbrekleriniz nasıl
hâlâ kan kusmadınız mı
ülseriniz iyiler mi
demek yaşıyorsunuz
ne zaman delirmek niyetindesiniz

peki bir kat filan da mı yapamadınız
ya demek arabasızsınız
telefon da mı alamadınız
denize de gitmediniz öyle mi
çok ayıp şey uludağ'ı bilmemek
hele bodrum hele avşa kuşadası marmaris
abant'ı da görmediniz öyle mi
e vallahi pes yani
bu denli de pısrıklık
bu denli de şeylik yani

ne dediniz ne dediniz
yıktılar mı kondunuzu dediniz
köşeyi dönmek varken
kondu da nesi ayol
hadi hadi güldürmeyin insanı

ayol bunca bilginizle
bunca üstün yetenekle
işten de mi atıldınız
e vallahi pes yani

peki ama
ya karınız çocuklarınız
delirmiş mi bunlar kuzum
ne isterler karınızdan
çocuklardan ne isterler
e vallahi pes yani

ama suç da
biraz sizde kardeşim
insan bakar çevresine azıcık
bu denli doğruluk da pes yani
namus karın doyurur mu beyefendi
ah vallahi üzüldüm
ayy nasıl da üzüldüm

eh biz de
işte böyle
yuvarlanıp gidiyoruz şekerim
yarın kapri'den geldim
dün nevyork'a uçacağım

NEREYE

nereye bakıyorsun kardeşim
bak işte pislik burda
kapındaki işsizlikte
sofrandaki yoklukta
içindeki sıkıntıda
uykundaki korkuda
anam bacım emmim dayım
nereye
nereye bakıyorsun kardeşim
işçim köylüm nereye
bak işte
pislik burda

gözlerin görmüyorsa
duymuyorsa kulakların
burnun koku almıyorsa
almıyorsa kafaciğin
anam bacım emmim dayım kardeşim
etin de mi ağrııyor
ağıdaki balık gibi
kafeste aslan gibi
kovalanmış geyik gibi
etin de mi ağrııyor
kardeşim
ya nasıl anlatayım ben sana

önce hayvan olmalısın
duymalısın hayvanın duyduğunu
sonra insan olmalısın
duymalısın insanın duyduğunu
sonra anlamalısın
faşizmin ne olduğunu

ALLAHLIK

çaldı diye tarlasından iki mısır koçanı
serivermiş adamı
iki bıçakta
sırtlamış yirmi yılı

yüzüne bakıyorum
insan
elini tutuyorum
sıcak
bilemedim ağbi
diyor
ah o namussuz bıçak

iki kız
bir de oğlan
bir ana
kaynana bir de
karnı burnunda karısının
doğurdu doğuracak

gözlerine bakıyorum
yağmurlu harman yeri
ellerine bakıyorum
ellerim tıpkı
korkusu korkum umutları umudum
ağlıyor «*allı turnam*» türküsüne
tıpkı benim gibi
çiğniyor dişlerini
yemen türkülerinde
nesi eksik benden
diye düşünüyorum
benimle aynı değirmende dönen şu suyun
bizi böyle bırakıp da nere gitmiş
ulusalcı ve halkçı ve devletçi devletimiz
nereye

diz çökmüş namaz dersi alıyor hapisanede
elinden düşürmüyor bütün gün
'abdest nasıl alınır
namaz nasıl kılınır'
adlı kitabı
bana ters ters bakıyor bir de
her yatıp kalkışında
geç de olsa anlamış sayılır
bizim kurbanlık
işinin allaha kaldığını

uykusuz kalmak gene bana düşüyor
ve de yumruklamak duvarları
ah benim insanlarım
koşturup dağdan dağa
bal toplayan arılarım
hani kovan hani bal
hani nerde ballı günler

çaldı diye tarlasından iki mısır koçanı
serivermiş kardeşini iki bıçakta
sırtlamış yirmi yılı
sabah akşam namaz dua
anlamış geç de olsa
işinin allaha kaldığını

(1967)

hadin baylar bayanlar
ofset baskı lenin'ler var
ofset baskı engels'ler
bakın işte marks'lar burda
mao'lar da ofset baylar
 çe'ler de ofset
troçki'ler şu yanda hanımefendi
neruda'lar bu yanda
şunlar da ho şî min'ler kastro'lar
baskıdan çıkmak üzere efendim
 mustafa suphi'ler ve nejat'lar

hadin baylar bayanlar
en iyi baskıları bizdedir
hem ucuzdur
 hem de kullanışlı
ister kullanın nikâhta yaşgününde
ister kullanın kurban'da ramazan'da
onlar gericidir hanımefendi
onlar karşıdevrimci
onlar ticaretini yapıyorlar bu işin
 bizse halis devrimcileriz
 iyi gözle bakamayız
 bizden poster almayana

hadin baylar bayanlar
en son teknik posterler
lenin'ler marks'lar engels'ler
gitti kalmadı
gitti kalmadı
kesmece bu mübarek - kesmece
kesmece beyler kesmece!

SUÇLAMA

«*mezarımda biten otlar
kerem der de ağlar m'ola*»
bakın işte gördünüz mü
kerem bunu benden almış

«*adın neydi unuttum
sorulmayı sorulmayı*»
gördünüz mü bakın işte
bunu karacoğlan yürütmüş benden

«*yâr adını desem olmaz
düşer dillere dillere*»
demedim mi ben size
emrah bunu benden almış

«*kefensiz kalacak ölümüz bizim
gittikçe çoğalır delimiz bizim*»
bakın bakın görün işte
serdari hepten aşırımacı

dadal'ı saymıyorum
seyrani'yi bilirsiniz
yunus emre şaşkın derviş
fuzuli teslim abdal pir sultan
hele bir de kazak abdal
hele hele âşık veysel
amma da açıkgözmüş bu feleksizler
hepsi hepsi benden almış

alsınlar alsınlar
helal olsun vallahi
almışlar da satmamışlar ya ite köpeğe
yine bana bırakmışlar

BİRAZ TARİH BİRAZ COĞRAFYA

düşmanı denize döktük çocuklar
düşmanı denize döktükten sonra
o hangi denizdi ki unuttuk
unuta unuta bastık davula
«şen ola düğün şen ola»

düşmanı denize döktükten sonra
ormanları beylere
toprakları ağalara
bankaları bankerlere
verdik allahaşkına
onlar erdi muradına
biz çekildik kerevete
mışıl mışıl uyuduk
uyuduk da büyüdük
olduk tokat kabağı
«gün ola harman ola»

denizde denizkızı
denizde inci mercan
benim aklım birinci
denizde ayışığı
denizde balık
benim aklım birinci
«deniz engin bir sudur»
denizde var barbaros
benim aklım birinci
denizi geçen âşık
aşkından kurtulurdu
benim aşkım birinci

düşman denize düştü
boğuldu da boğuldu
benim aklım birinci
*«derya üstünde dururuz
düşmanı arar buluruz»*
benim aklım kaçınıcı?
denizde balık çoktu
düşman yedi bitirdi
benim aklım binbirinci

derken derken çocuklar
ağamız halaybaşı
beyimiz kâhya
vurduk allah davula
*«davulumun ipi kaytan
sırtımda kalmadı mintan»*
dan dan da dan dan
zırt zırt da zırt zırt
derken derken çocuklar
*«yârin kolu yoruldu
tef çalıp oynamaktan»*
deniz dersen küçüldü
küçüldü de küçüldü
oldu bir havz-ı hayâl

işte şimdi çocuklar
o *havz- hayâlin* ateşten sularında
yel yepelek yelken kürek sucuklar
ve sucuklar

biz denizi düşman sandık
 çocuklar
verdik pisi verdik pisi gözüne
biz düşmanı deniz sandık
 çocuklar
kandık eller sözüne
 benim aklım kaçınıcı?

denizde yakamozdu denizde inci
sorun da söylesin imam efendi
benim aklım binbirinci

LÂ HAVLE..

az önce bağdat'taydım
şimdiyse ankara'da
«lâ havle ve la..»

yum gözünü aç gözünü der masal
gelin de inanmayın masala
«lâ havle ve la..»

istanbul nisanda girer denize
benim köylü ankara'msa
sonbaharda girer yazı
«lâ havle ve la..»

oturmuşum evimin salonunda
zahle rakısı yudumluyorum
bir yandan da ortadalga
«lâ havle ve la..»

yıllar var ki basmamıştım
 ortadalgaya
ortadalga yallah mallah maşallah
mişel eflak dümen tutmuş baas'a
«lâ havle ve la..»

cızbiz köfte oldu burnumda bağdat
ankara'msa adım adım
iner gibi merdivenden denize
ağır ağır gömülüyor biberli karanlığa
gömülüyor çiçeklenmiş kayısılar akşam karanlığına
bunca yıldır kim ayırmış beni dünyamdan
«lâ havle ve la..»

camiden geçilmiyor bağdat'ta
ne de güzel ne de cici camiler
kimi mermer kimi çini
 kimi altın kaplama
tapulamış tanrıya koca bağdat'ı
 bizim çıplak bağdatlı
kendisi evsiz kalmış koca bağdat'ta
«lâ havle ve la..»

kimler vurmuş bu mermerden
ya çiniden kimler çalmış
ya kimler altın süzmüş
çıplak kardeşimin alinterinden
kimler tutmuş yükünü
kimler yakın düşmüş tanrıya
«lâ havle ve la..»

şimdiyse sıvamış kollarını sevgili bağdat
sosyalistlik oynuyor günde beş öğün
o güzelim evlerini tanrının
donatmış belgilerle:
vahde
hürriyye
iştirakiyye
kurtarmaya çalışıyor iraklı kardeşimi
yıkıntısı altından faysal saltanatının
bir yanında şah ve allah ve dolar üçlemesi
bir yanında aramco'cu suudistan
allah yallah maşallah
filistin'se kan içinde
kan içinde elleri
yeni - nazi eskenazi canavarının

geçilmiyor bağdat'ta tozdan dumandan
bir yanda ağır topları dünya sosyalizminin
marks engels lenin
bir yanda moral eğitimi mısırlı rakkaselerin
yani oryantal
hayran mıyım değil miyim şu bağdatlı bağdat'a
«lâ havle ve la..»

ister kaba deyin ister görgüsüz
taktım ama birkaç kez
sevemedim kırıvatı
ipte sallananlarla alay etmek gibi geldi bana hep
caddelerde allı pullu kırıvatlarla salınmak
raşit caddesinde bağdat'ta
birdenbire bir kırıvat bolluğu
her adım başında bir kırıvatçı
aman da allı pullu
aman da şaplak şaplak
anladık da kırıvatın uygarlığını
anladık da belgileri - devrimci afişleri
dillerden düşürülmeyen marşları şarkıları
ebu nuvas bahçelerinin bizdenliğini
anladık da coşkusunu kurtuluş sevincinin
anladık da bu tabanca bolluğunu dostlarım
anlamadık andolsun
bu kırıvat bolluğunu yeni bağdat'ta
«lâ havle ve la..»

yani şimdi çok mu gerek
kıcı donsuz emekçinin gözüne baka baka
şaplak şaplak kırıvatlarla resim çektirmek
yani şimdi çok mu gerek
hem de raşit caddesinde
hem de sadun caddesinde kardeşler
o güzelim bağımsızlık anıtının altında
«lâ havle ve la..»

çoktandır dinlememiştim ankara radyosu'nu
yumrukla kırar gibi bir baş soğanı
çağırdım soframa ortadoğ'u'yu

işte bağıdat
işte beyrut
işte şam
yani dostlar ben şimdi
ankaralı türkiyeli ortadoğulu
gerçekten mutlu muyum bu akşam
yoksa biraz bungun mu

yani dostlar ben şimdi
nelerin neresindeyim
umudun neresinde
özlemin neresinde
öfkenin neresindeyim
yani şimdi birşeycikler yok mu şuramda
hangi gözle bakıyorum ortadoğ'u'ya

dışarda da selsele nisan yağmuru
bu yağmurdan doldurup helkeleri
bu yağmurdan içmeyi
ıslanmayı bu yağmurda
iyilik sayar anadolu
çıksam da vurursem kendimi bu yağmura
ıslansam sabahaca
«lâ havle ve la..»

bak işte bağdat'ta da patladı tomurcuklar
özgürlük ve kardeşlik
dedi de düştü yola
camiler kenti bağdat
yanlarında yunus emre
yanlarında hacıbektaş
bizimkilerse
kollarında baba ishak - bedrettin
kollarında balımsultan - pîrsultan
bizimkilerse
ellinci yılında cumhuriyetin
yatıyorlar zindanlarda
«lâ havle ve la..»

«on yılda her savaştan..»
la havle ve la..
«imtiyazsız sınıfsız..»
la havle ve la..
«köylü yurdun efendisi..»
la havle ve la..
«egemenlik ulusundur..»
la havle ve la..
«en gerçek önder bilim..»
la havle ve la..
«cumhuriyet size teslim..»
la havle ve la..

sabahleyin bağdat'taydım
öğleyin ankara'da
camiler kenti bağdat
donanmış lenin'lerle marks'larla
ben laik ankara'da
«lâ havle ve la..»

neye takılsa usum
neye ilişse gözüm
ne değse kulağıma
elime ne dokunsa
«lâ havle ve la..»
«lâ havle ve la..»

FRANKEŞTAYNKEŞ

her gün biraz daha benziyordu kurtköpeğine
ağız faraş
gözleri kurt büzüğü

dediler ki drakula
dediler ki frankeştayn
ne oydu o maskara
ne de öteki
cebinde kirli para
parmağında hac yüzüğü
faşizmin kucağında almış dersini
soyubitmiş bir zibidi
konuşurken sanırsın ki vatan millet sakarya
düşleriyse boka düşmüş kasap önlüğü

vurun diyor
bakmayın yalvarmasına
biçin diyor
biçin diyor yonca gibi
biçin yatırın diyor
doğrayın parça parça
ve uluyor karanlıkta
kan kokusu almış bir sırtlan gibi
uluyor milyonların başına

derler ki bizimkiler
at dediğın yedi günde
it dediğın yediğinde
belli eder tavını
tezgünde palazlanıp kudurmasından belli
seninkinin nerelerden ne boklar yediğı

vurun diyor
yakın diyor
biçin diyor ekin ekin
yeşil yonca gibi serin sokağa
vurun ki vurulsun güzel yarını
konuşmasın sokaklarda ülkenin

ağzı faraş
gözleri kurt büzüğü
uluyor milyonların başına
uluyası kendi kuduz başına

biçin diyor ekin ekin
yeşil yonca gibi serin sokağa
ağzı faraş
gözleri kurt büzüğü

1/hoşlama

hoşgeldin tv'deki ayı tom
hoşgeldinler getirdin
ne sevdiğin belli
ne sevmediğin
ham hum şar şop paf puf sev sav kloset nov
sen gerçekten entel misin eşşoğl?
sana sevgi ayı tom
sana selam tv'nin ayıngosu
ne sevdiğin belli ne yerdiğin
ham hum şar şop paf puf sev sav kloset nov
sen gerçekten sos musun
bre eşşoğl?

2/hoştlama

seslemedim kendisini
meledi geldi kendisi
ben bir çoban ozanım
bana değmek de nesi

geldi ise hoşgeldi
ve sefalar getirdi
kaşındıysa bilmemnesi
işte çoban işte değnek
ne demek bize değmek
sürtünsün uyuz keçi

3/haşlama

efendim östek köstek
günümüzde sosyalistlik
 sosyetik bir yeni meslek
ne kuştur ne devedir
beyimiz rantiyedir
yarar belki eğlenmeye
köylü köylü süslenmeye
hamal hamal pislenmeye
 bütün ömrü bir espriye

sorarlarsa kim diye
bir rantie sosyalist
bir sosyalist rantie
meyhanede şantiye
adı çıkmış ayazmada
 abdurrahman çelebiye
köylülük taslar yavru
 bay cifincos dedikodu

4/süslü bir entel

sakal salmış salamon'su
eğri gider kör simon'su
okumuşsa okumuştur nesine
karanlıkta gözlük takar fesine
tanırsınız tanırsınız
alaturka bir ingiliz
kitaplar yükler sesine
köylülük taslar keriz

ne kuştur ne devedir
entellekt bir devekuşu
sorarsanız kimdir diye
konmuş babasının terekesine
bir rantıye sosyalist
sosyalist bir rantıye
köylülük taslar yavru
bay cifincos dedikodu
müzelik bir devekuşu

5/cilalama

çalışmamış ömür boyu
yıpranmamış eli kolu
derseniz ki değirmenin
nerden gelir böyle suyu

sağ eli kira kira
parsa parsa sakat solu
kuruvermiş tezgâhını
bazaazaar etmiş istanbul'u

kuyruğunda baba forsu
köylüseven bir kentsoylu
bak ki isa kuzusu
bak ki marksizm yolsuzu
ne emmeye ne gömmeye
der ya bizim halk çulsuzu
ne kuştur o ne devedir
müzelik bir devekuşu

tanrıyla dalga geçer
bir garip tanrı kulu

sorarlarsa kim diye
bütün ömrü bir espriye
bir sosyalist rantıye

kaşınmış bilmemnesi
sürtünmüş değneğine çobanın
bay cifincos dedikodu

MALIN İYİSİ

.....

yani sözün kıyası

gerikalmış kapkaçtalist bir ülkenin ozanırım ben

öfkem barut barut

yüreğim ateş

«ben yürürüm yana yana»

demem yârin adını

kerem kerem yanmayana!

desem desem

ne derim ben?

«kara bahtım kem talihim» derim ben

«elbet sabah olacaktır» derim ben

«gelin canlar birolalım» derim ben

ve bir de desem desem

ulan alçaklar derim

ulan kefen soyguncuları

ulan soyubitmişler

ve sonra desem desem

belki ezberlenir de okunur diye sosyetik salonlarda

minicik bir tekerleme:

duyduk duymadık demeyin

kim kimi yontuyorsa

malın iyisi onda

işçinin artısı onda

köylünün fazlası onda

benimki seninki bizimki

bütün emekçininki onda

iş arayıp duraninki
kapı kapı soraninki
çalışıp aç gezeninki
başkaldırıp öleninki
yetiminki öksüzünki
dişsizinki güçsüzünki
hepimizinki onda

ölüler susmuş yatar
bebehtir pel pel bakar
akşam olur gün batar
kalır dâvam kıyamete
kalır mı kıyamete

hey aptallar kuş kafalar
kuzu kuzu sevilenler
koyun koyun güdülenler
inek inek sağılanlar
höt demeden dağılanlar
davul çaldım dola dola
bayramınız kutlu ola
bizi kim soyuyorsa
malın iyisi onda
malın iyisi ondal

desem desem ne derim ben
«yâr adını desem olmaz
düşer dillere dillere»

(ağlasun ayşafağı'ndan)

GÖRKEMLİ GEBEŞ

en kalantor filinden de hayvanat bahçesinin
kalantordu eti budu bizim fil yezidinin
bir kolunda sermayeydi bir kolunda din
kimi bir tek lira günde - kimi yirmibin
utanmadı arlanmadı bokmakinesi
kızarmadı yüzü çağdaş yezidin

yalanlar söyledi ağırlığınca
kuduzlarla doldurdu aç sokakları
çok naneler yedi çokook
kurşunlatıp işçileri işçi çocuklarına
suçsuz uşak rolünü senaryodaki
elhak iyi oynadı

«*der ki lenin*»

diye konuşmak kolay
gelin diyelim ki bu oyunun adına
«*dinsizin hakkından imansız gelir*»

önce kendi benzetti kendini il duçe'ye
 ondan sonra çerçevesi
 o ense o işkembe o çene
 «*yesun oni nenesi*
yesun oni nenesi»
 biraz daha alsaydı gemi aزیا
 fırsat bulabilseydi buna eğer
 bu kez de emekçiler benzeteceklerdi
 gebeşi il duçe'ye

arkalanmak kolay bir iş devlete
devleti emekçiye saldırtmak kolay
kolaydır alçak başı süslemesi devlet kuşunun
kolaydır bu düzende
daha kolay olan şu ki
kuzgunlar döner leşe
böyle kapkaç böyle haram böyle insanlık dışı
çağdışı

ikinci bölüm

yitik şiirler/2

deli bayrağı açmadık zekeriyya - açmadık
ama neden hepimize başka geldi bu akşam
oysa ki biz

gecenin çocuklarıyız
yılana acı vermez zehri
yastıkaltı arzular - sarmışız ayakları geceye
düşünen birer tubâ'yız

billahi ömürsün zekeriyya
lâkin çekilmiyor kahrı
aylaklığın daylaklığın hele yokluğun
çarşaf kadar ciğerlerimiz

delinmezse diyorduk
düşünmeye başımız
sevgilimiz yoksa da
kana kana sevmek için
sahralara bedel bağrımız var
yağ yağ yağmur

yabancıısı değiliz
bu yerin
gözlerimiz ısıtır herkesi
genciz - gölgemiz ısıtır yatağımızı
genciz - kölemiz yok gölgemizden gayrı
genciz - adımız sanımız uşağımız karımız
gölgemiz
boynumuz bükülüyse
belli akşamdan
genciz - kozamızı delebiliriz
bu toprakta belki tohumusuz bir bitki
derilmeyecek birer çiçeğiz belki
aldırma zekeriyya - oldu olacak
deli bayrağı açtık belki
ama neden soğuk ellerimiz

(19 Şubat 1949)

TOHMA GECELERİ

mehtâb aralarken öpüşen dalları tek tek
bir dertli kemandan gecenin zehrini içmek
bir âfeti sarmak gibi sonsuz tükeniştir
bir hançere hasret gibi arzûsu genişir
içmek - gecenin zehrini bir dertli kemandan
fânilere bir tâc-ı müebbet bu zamandan
«dutluk» - bize bir lâhzada efsâne göründü
âhenk - şişelerden sızarak rûha büründü
âlemde şikâyet yere düşmüş mü kadehten
fecrin ağaran saçları renk aldı bu şevkten

bir gün gelecek hasreti dinmiş gibi birden
yollar bize yol vermeyecek bahr-i kebir'den
efsâneyi hâlin dudağından ayıran sed
ruhlar sana medyûn - bizi sen yâdına râmet

isyâna bürünmüş gibi dallar ve çiçekler
ishak dile gelmiş geceden mersiye bekler
bir kahpe bıçak kalbine inmiş gibi kan kan
kan sızmada gûyâ gecenin her saatından
bin nağme elenmiş gibi taşlar bile ağlar
şakrak sesi yorgun - şu pınar dert ile ağlar

mevlüt de bu akşam kemanın zevkini verdi
en köhne makamlar bize itrî'den eserdî
çaldık yine içtik yine çaldık yine içtik
hâmid'deki coşkunluğu ilk damlada geçtik
lir çalsa homeros - ağlasa sâhilde köpükler
güller gibi açsaydı dudaklar öpücükler
vermezdi bu coşkunluğu elbet - ne bu yârab
ruhlar gece çılgın gece inmiş gece bitâb
çal çal - keman olsun bu ölüm rengine beste
ömrün kadehinden zehir aksın bu nefes de

çal çal - yere düşmüş o ilâhî sesi buldum
çal çal - şu küçük âleme bir şah da sen oldun
ver çılgına kansın - bu dem içmekle tükensin
harcanmada ancak şu hayâtın tadı densin
içmek için içmek - bu mu sonsuz denen âlem
ben aşkıyı söndürmek için içmeyi bilmem
gençlik - seni sevdim sana taptım - ne cinâyet
her şey beni mahvetmeyi kurmuşsa nihâyet
sevmekse günâhım - beni tanrım niçin attın
insansa murâdın - onu ruhsuz mu yarattın

hasret ve melalmiş suyu ömrün - suyu heyh t
dinmez bir ömür müddeti i lerdeki fery d
esrar ve tevekkül - bize n zil olan  yet
ruhun ezel   şıkı maddeydi nihâyet
dünya içimizden sürü kuşlar gibi aktı
her kuş yuvasından bize bir nağme bıraktı
duymaz i inin derdini mecr h olanlar
insan geceleştik e ilâhî şeyi anlar

(Ağustos 1949)

YANGIN

tepecik
 ufacık bir köydü
ufacık tefecik adamları
 tahta damları vardı
herbirinin gönlünde bir aslan yatardı

bir karış gövdeleri
yumruk kadar mideleri
 olan bu cüceler
bir avuç toprak için
birbirinin izine
 kurşun atardı

ufacık
 tepecik köyünün
kavun tarlalarında güneş batarken
bulanık mavi dokunmuş ipekte
kıpkırmızı bir talaz
bir alev çalkanıyordu gökte
taptaze bir gül
bulanık mavi desen içinde
 oylum oylum kanıyordu
tepecik yanıyordu

doludizgin al kısırakların
yelesiydi savrulan
kızıl çığlıkları vardı
şeytan kahkahası kadar kıvrak
ve gıdıklayıcı
etekleri zilli
pembe dilli
bir çenginin dönerek kıvranarak
rüzgâr gibi geçişiydi

tralallam tralallam
al kuşamlı bir alay şen yaramaz
halkalanmış el ele
tralallam tralallam
trap ta rap rap
trap ta rap rap

kah kah kah kah
tralallam tralallam

bakmıyor gözünün yaşına
ateşin şenliği var
atmosfer yandı yanacak
tandır gibi sıcak
ağardı ağaracak
ha babam
kanlı bir yara gibi daldı derinliklerine
işliyor yangın
işliyor fitil fitil
kokmuş ocakların iliklerine
yangın var
yanıyor yangın
yangın yanıyor

kargalar tozduman havalanıyor
şaşkın dönüyor leylekler
yılan dilli
etekleri zilli
bir çengi
ölü raksında kıvranıyor
tralallam tralallam
al kuşamlı bir alay yaramaz
halkalanmış el ele
tralallam tralallam
trap ta rap rap
kah kah kah kah
tralallam

gözleri kıpkırmızı
alınları kara
taşları bırakıp
geçiyor tahtalara
ateşin şenliği var
işliyor yara
cıldırıyor ateş perileri
kah kah kah kah
rüzgâr var
rüzgârda isli derileri al al olmuş
korkmuş insanlar
kocaman ürkek
gölgelerini sürükleyerek
çığırıyorlar

basıyor alev topuklarla yangın
karınca yuvasına
boğuluyor insan kokusu
daracık hücrelerin ateşli çemberinde
tahta mazgalların derinlerinde
rüzgâr uğulduyor alevler kuduruyor
bakır bakraçlar dalıyor
sırsıklam bir adam haydalıyor: su su!
hayda bre
ateşin şenliği var
yakıyor genzi göynük kokusu
ateşin yoktur sudan korkusu

elleri ceplerinde
perişan kara saçlı bir adam
 korkmadan utanmadan
uzanan yılan dillerine bakıp yangının
dalgin - kafasındaki düşünüyor
 yangın kadar güzelsin
 sevgilim
 yangın kadar vahşi

Islak kilimlere sarılmış
karayanık tahtalı evler
alevler içinde yığılan evlere bakıyor
ve ıslak kilimler ağlaşıyor
yalınayak paytak delikanlılar
başıkabak perçemli oğlanlar
cicikli kızlar yelpikli moruklar
gözleri öküz gözü kadar açık - bekleşiyorlar
yangın var - alev hırçınlaşıyor
ateşle su
kucaklaşıyor
bir duman bir kara duman
ağlıyor öküz yanıyor saman
kara katran dumanlar damlıyor - çıplak omuzlara

ağzında cıgara
elleri ceplerinde - delikanlı
bakarak uzak ufuklara
yangın kadar güzel sevgilisini düşünüyor
ve yangın - uslu bir dev gibi
dumanlı dağların ardına kaydı
keşke bağrım
 kanayan gönüllerde yanan
 yangın olaydı
 yangın olaydı

(Temmuz 1949)

GÖLGESİNİ BOĞAN ADAM

gazeteler yazmaz bunu
dün gece
kaytak bakışların çarmihına gerilen bir adamın
gölgesini boğduğunu

bir ben bilirim bu adamın
bir gölge adam olduğunu
yani gölgenin gölgesini boğduğunu
bir o bilir
bir de
karanlığı sürükleyerek ardında
batan ay

gölgesinin gölgesinde
bir sığıntı gibi yaşayan
bu adam

kadife bir mahfazadan
kayan
ve karanlıkta şahap gibi parıldayan
kocaman
bir osmanlı altını gibi

kadife kasıklardan kayarak
gelmedi hayata
altın merdiven dayayarak inmedi
yuvarlak pembe etlerini titreterek
ipek yastıklarda gerinmedi
kanlı bir balgam gibi
atıldı sokaklara

gagalarken meyvaları kuşlar
yokluğa beleyip yokluk emzirdiler
yudum yudum ninni yerine
yazık - kanına girdiler
bir gaz lâmbasının ışığında
ona şükretmeyi öğretiler
diş çıkardı - ısıramadı
yumuşağın sıcaklığın ve tatlının
kabuğunu kıramadı
sardıkça kanadı
kanadıkça yandı yarası
sarı bileklerinde
iki koca
yumruktu mirası
büyümedi parçalandı
yemedi yalandı
yazgısını
kara saçlarından önce öğrendi
yoksuldu
okşanmadı törpülendi
kınında bir kılıçtı o
kınına sürtünerek bilendi
paslı perçinlerini sökemedi
daldırıp karanlığın yüreğine
parmaklarını
ağusunu dökemedi
içinde uğuldayan fırtınalarla
sürüyerek prangasını
geçti etimize dokunarak
demirini sürüyen bir gemi gibi

on parmağında on isyan
yıllarca yanıp söndü
tertemiz alnında kara bir damga
gömlek değiştiremedi yılan olup
sel idi çağlayamadı

gözleri vardı
ağlayamadı
yıllar
şahlanan birer at
el atıp bağlayamadı
sefalet vicdan olup içinde
âsi bir çıban gibi gelişti
ve bir gün
dalını kıran meyva gibi
hürriyet için düştü toprağa

kilitleyerek boğazında sesini
yatağında boğmak için gölgesini
kaldırıp koca yumruklarını
vicdan denen çıbana vurdu
gölgesini almış altına
yerde
dağ gibi delikanlı yatıyordu
ve geceyi sürüyerek ardında
kanlı bir devir gibi
kanlı bir ay batıyordu

(1949)

UZAKTAKİ DOSTA GÜRÜN'DEN MEKTUP

kuşlar öter sular akar kar yağar
fışkınlr fışkırır - güneşe doğru dallar
alabildiğine genişler suda halkalar
gel gör ki - gözü kör olsun
 bizim dilimizin üstünde dağlar var
bilmek istersen eğer içimden geçenleri
yıkarak akan sulara bak
şafak - yırtıldı yırtılacak
doğuracak toprağa
 çatlamaya durmuş tohuma bak
ne bir deste çiçek - yâre gidecek
ne mahur bir bestedir dinlenecek
ne salonlarda gezinen biblo bir kadın
ne yarpap'la başlayan uyurgezerin aşkı
ne turunc memeler ne gözde sürmeler
«ne biblos'un adonis'ten kalan sihirli yeri»
 beni uyutmayan geceleri

ne şu ne bu
sana bu mektubu
 pikaresk bir kahraman gibi
 kanıma kalem batırarak
 yazmıyorum
ne kuştüyü yastıklarda yan gelip yatanların
ne banknot kanatlarında onur dağıtanların
ne bezirgânların
ne namus reklamcısı soytarıların soyundanım
onlar değil mi
bacılarımızın ırzına geçen
 bir ekmek parasına
ve bir kıymık gibi giren düpedüz
 sımsıcak sevgilerimizin arasına
onlar değil mi
 dünyayı zindan edip gözlerimize
 demir delik delilik diyerek
 ne varsa utanılacak
ne varsa kan kurutan koğuşlar
 hapisane tımarhane
 açan onlar değil mi

şunu bil ki
güçleri yetseydi eğer
sıcak ve aydınlık güneşimizi
doldurup ifte kilitli kasalarına
 yüzdeyüz faizle vereceklerdi bize
 gözlerimize
 kara yeşil sürmeler çekerek
 sahipsiz bir ölü gibi beklettiler
yüklü bir bahçe gibi - mevsimler açılırken birer birer
 kızılık şerbeti içtim dedirterek
 bizim olan yaşamı
 yaşamımızla ödettiler

ölüm bir geçiş değil - hâşâ
sevdiklerimiz
kan kusaraktan öldüler
kan
kusaraktan

yiğitler
boğazlarında ip
ayaklarında ateş
ölümün kıyısında
kahkahalarla güldüler
kahkahalarla

ben yüreğinden yananların
aldananların
kanayanların soyundanım
yavrusunu kangurular gibi etinde taşıyanların
yokluğun gözbebeklerine bakarak yaşayanların
tezek kokulu ellerinde ekmek tutanların
ekmeği kaldırıp başına koyanların
bitle merhametle umutla - koyunkoyuna
toprak yataklarda yatanların soyundanım

ben köşebaşlarında avuç açanların
trahom tüberküloz firengi saçanların
evinin erkeğini değil - hayır
çocuğunun ekmeğini düşünen anaların
bir hiç uğruna uğru katil serseri olanların
bilinçaltıları kapkaranlık psikopatların
yatalakların sakatların
yürek tırmalayan dertlerin soyundanım

ocaklarda işçi rıza'nın ateşçi şükrü'nün
sucu elif'in odacı zeynep'in
marangoz ahmet'in demirci hasan'ın
kısır ve ihtiyar toprağa öküzüyle birlikte basanın
elinin tersiyle terini silen bilcümle insanın
soyundanım

işte bundan ötürü bütün gece
habeş kemiklerinde gerinen dom dom kurşunu gibi
geriniyor içimde düşünceler
«uyuyun» derdi nitçe - «uyumak erdemdir»
ben halkımın kanayan yarasını kanlı bir peçe
gibi örtmüşüm yüzüme
işte bunun için bütün gece
uyku girmiyor gözüme

(Şubat 1950)

HER YERDE HAZIR
VE NÂZIR

ne garip ağaçsın ki sen
meyvanı yer
dalını keser
—köklemek için seni—
sap yaparlar baltalarına
ve senin şarka şarka yarılıp çürüdüğü yerden
göbekli mantarlar fışkırır

sen ne garip ağaçsın ki
her yerde hazır ve nâzır
her şey seni anlatır

arısın
tütsülenmiş gibisin
balından habersizsin
kaya söküp dağ deviren ellerin var
elinden habersizsin

afyonlusu
 kölesi var sözlerin
zincir kıranı
uykulusu dinamit gibi
 ve dinamit gibi haykıranı var
dizginsiz atlar gibi
dikbaşı sözler var dilinde
 dilinden habersizsin

çoksun
ellerinle yaşlı
kalbinle çocuksun
gökte yıldız denizde kum
 umut gibisin
durgun sulara vurmuş kara bulut gibisin
bir duvar
öyle bir dört duvar içindesin ki
 merhamet ve kan kokan
 bir çember içindesin ki
üstünde uçsuz bucaksız yıldızlarıyla kıpır kıpır
 öyle uzak mavi bir gök
 altında toprak

kitap gibisin
yaprak yaprak
 kelle pahasına yazılan kitaplar gibi
 kelle pahasına okunursun
 yaprak yaprak

sen her yerde hazır ve nâzır
her şey seni anlatır
ve kanatır kalleşçesine
kurtlar gibi hemcinsine boğdururlar seni
tozdukça vururlar
ve çatırdadıkça kemiklerin
 çıkıp «*taht-ı revan üzre*»
 göğsüne otururlar

sen bir denizsen
 dalgalar seninse eğer
 senin eserinse çalkantılar
dar gelen kıyıları
 dağ gibi dalgalar yıkar

(9 Mayıs 1950)

HASAN HÜSEYİN/BÜTÜN ŞİİRLERİ

1. Acıyı Bal Eyledik
2. Oğlak
3. Kızılırmak
4. Temmuz Bildirisi
5. Kelepçemin Karasında Bir Ak Güvercin
6. Ağlasun Ayşafağı
7. Koçero Vatan Şiiri
8. Haziranda Ölmek Zor
9. Filizkıran Fırtınası
10. Acılara Tutunmak
11. Işıklarla Oynamayın
12. Kavel
13. Kızılkuğu
14. Kandan Kına Yakılmaz
15. Tohumlar Tuz İçinde

